

وە قاپەمی کوردستان

رۆژنامەی رەسمی هەریمی کوردستان - وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمارە (٣٠٧) سالی بیست و سێ ٢٤ تەموز ٢٠٢٢ زاینی ٢ خەرمانان ٢٧٢٢ کوردی ٦ محرم ١٤٤٥ کۆچی

307

- ٢ بریاری ژمارە (٩) ی سالی ٢٠٢٢ پەرلەمانی کوردستان
بریاری ژمارە (٢١٦) ی سالی ٢٠٢٢ سەرۆکایەتی نەنجومەنی وەزیران
بە ناوەندی کرکردنی (داهاات سیوله - خەرجییەکان مووچە) لە سەرتاسەری هەریمی کوردستان
- ٣ رینمایی ژمارە (٣) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی خۆنەندنی بالا و توێژینەوهی زانستی
رینمایی هەمواری سێیەمی رینمایی ژمارە (٣) ی سالی ٢٠٢٢
- ٥ رینمایی ژمارە (٥) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی
هەمواری یەكەمی رینمایی تاییبەت بە هاورده و هەنارده ژمارە (٤) ی سالی ٢٠٢١
- ٧ رینمایی ژمارە (٨) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی دارایی و ئابووری
تاییبەت بە کردنهوهی ئەژمیری بانکی بۆ ریکخراوهکان
- ٨ رینمایی ژمارە (٩) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی دارایی و ئابووری
تاییبەت بە وەرگرتنهوهی قەرز و گەراندهوهی پشکی پیشینە (هاوسەرگیری و خانووبەرە)
- ١٠ رینمایی ژمارە (٤) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی
هەموارکردنی یەكەمی رینمایی ژمارە (٨) ی سالی ٢٠٢٢
- ١١ رینمایی ژمارە (١) ی سالی ٢٠٢٢ سەندیکای پارێزەرانی کوردستان
رەفتارنامە ی پیشەیی پارێزەرانی لە هەریمی کوردستان - عێراق
- ٢١ بەیانی سالی ٢٠٢٢ نەنجومەنی دادوهری
- ٢٢ بەیانی ژمارە (١١ - ١٢ - ١٣ - ١٤ - ١٥) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی ناوخۆ
- ٢٤ بەیانی ژمارە (٢) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی دارایی و ئابووری
- ٢٥ بەیانی ژمارە (٧ - ٨ - ٩) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی داد
- ٢٦ بەیانی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار
- ٢٦ بەیانی ژمارە (١) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی کارەبا
- ٢٧ بەیانی ژمارە (١٠ - ١١ - ١٢ - ١٣ - ١٤ - ١٥ - ١٦) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی
- ٣٠ بەیانی ژمارە (٣٠ - ٣١ - ٣٢) ی سالی ٢٠٢٢ وەزارەتی تەندروستی
- ٣١ بریاری ژمارە (١) ی سالی ٢٠٢٢ دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە

وقائع كردستان

الجريدة الرسمية لأقليم كردستان - تصدر من قبل وزارة العدل

العدد (٣٠٧) السنة ثلاثة وعشرون ٢٤ تموز ٢٠٢٣ م. ٢ خه‌مانان ٢٧٢٣ ك. ٦ محرم ١٤٤٥ هـ.

307

ص	قرار رقم (٩) لسنة ٢٠٢٣ برلمان كردستان - العراق
٢٢	
٢٣	تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠٢٣ نقابة محامين كردستان
	مدونة السلوك المهني للمحامين في إقليم كردستان- العراق
ص	فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط
٢	قرار رقم (٢١٦) لسنة ٢٠٢٣ رئاسة مجلس الوزراء
٣	تعليمات رقم (٣) لسنة ٢٠٢٣ وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
٥	تعليمات رقم (٥) لسنة ٢٠٢٣ وزارة التجارة والصناعة
٧	تعليمات رقم (٨) لسنة ٢٠٢٣ وزارة المالية والاقتصاد
٨	تعليمات رقم (٩) لسنة ٢٠٢٣ وزارة المالية والاقتصاد
١٠	تعليمات رقم (٤) لسنة ٢٠٢٣ وزارة العمل والشؤون الاجتماعية
٢١	بيان لسنة ٢٠٢٣ مجلس القضاء
٢٢	بيان رقم (١١ - ١٢ - ١٤ - ١٥) لسنة ٢٠٢٣ وزارة الداخلية
٢٤	بيان رقم (٢) لسنة ٢٠٢٣ وزارة المالية والاقتصاد
٢٥	بيان رقم (٧ - ٨ - ٩) لسنة ٢٠٢٣ وزارة العدل
٢٦	بيان لسنة ٢٠٢٣ البلديات والسياحة
٢٦	بيان رقم (١) لسنة ٢٠٢٣ وزارة الكهرباء
٢٧	بيان رقم (١٠ - ١١ - ١٢ - ١٣ - ١٤ - ١٥ - ١٦) لسنة ٢٠٢٣ وزارة العمل والشؤون الاجتماعية
٣٠	بيان رقم (٣٠ - ٣١ - ٣٢) لسنة ٢٠٢٣ وزارة الصحة
٣١	قرار رقم (١) لسنة ٢٠٢٣ هيئة حماية وتحسن البيئة

No. 307

Date: July 24, 2023

Vol.: 23

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان

به ناوی گه له وه

په ره له مانی كوردستان - عیراق

ژماره ی بریار: ۹

میژووی بریار: ۲۰۲۳/۵/۱۷

بریار

ژماره (۹) ی سانی ۲۰۲۳

پالپشت به حوكمی برگی (دووهم، چوارهم، پینجهم) له مادهی (۲۸) و مادهی (۳۴) له په پیرهوی ناوخی په ره له مانی كوردستان - عیراق په ره له مانی كوردستان له دانیشتنی ئاسایی ژماره (۳) ی خولی هه لێژاردنی پینجهم له رپكه وتی ۲۰۲۳/۵/۱۷ به سترا ئه م بریاره ی خواره وه ی دا:

یه گه م: قبولکردنی دهست له کارکیشانه وهی ئه ندامی په ره له مانی كوردستان (به لێن اسماعیل حاجی) له لیژنه ی (ده سپاکی).

دووهم: زیادکردنی ئه م ئه ندامانه ی په ره له مانی كوردستان که ناویان له خواره وه دا هاتوو، له و لیژنانه ی خواره وه:

۱- (به لێن اسماعیل حاجی) بو سهر لیژنه ی (وزه و سامانه سروشتیه کان و پیشه سازی و بازرگانی).

۲- (دلیر عبدالخالق حاجی) بو سهر لیژنه ی (ده سپاکی).

۳- (سوژ عبدالقادر عبدالرحمن) بو سهر لیژنه ی (کاروباری ته ندروستی و ژینگه و مافی به کاربه ر).

۴- (عبدالله حسن حمد) بو سهر هه ردوو لیژنه ی (په روه رده و خویندنی بالآ و توپژینه وه ی زانستی) و لیژنه (شاره وانی و گواستنه وه و گه یاندن و گه شتوگوزار).

۵- (لیلی علی عبدالعزیز) بو سهر هه ردوو لیژنه ی (ئه وقاف و کاروباری ئایینی) و لیژنه ی (داکوکیکردن له مافی ئافرهت).

۶- (بیریوان فه قی اسماعیل) بو سهر هه ردوو لیژنه ی (کاروباری پیشمه رگه) و لیژنه ی (کشتوکال و ئاودییری).

سپیه م: ئه م بریاره له رۆژی ده رچوونیه وه له ۲۰۲۳/۵/۱۷ جیه جی ده کریت و له رۆژنامه ی فه رمی (وه قایعی كوردستان) دا بلاوده کریته وه.

د. رینواز فائق حسین

سه رۆکی په ره له مانی كوردستان - عیراق

برپاری ژماره (۲۱۶) ی سالی ۲۰۲۳

پشتبه ست به حوکه کانی ماده ی (هه شته م) له یاسای نه نجومه نی وه زیرانی هه ری می کوردستان ژماره (۳) ی سالی ۱۹۹۲ هه موارکراو ، و ناماژه به کو بوونه وه ی نه نجومه نی وه زیران ژماره (۱۰۹) له ۲۰۲۳/۵/۱۴ ، نه نجومه نی وه زیران به کۆی دهنگ برپاری دا به :

۱- به ناوه ندی بکرکردنی (داهات سیوله - خه رجییه کان مووچه) له سه رتاسه ری هه ری می کوردستان ورپیکه سته وه ی سه رجه م سه رچاوه کانی داها ت له بانکه کان و گه نجینه کان و ده روازه سنوورییه کان و به رپوه به رایه تییه کانی وه رگرتنی باج و پسونات له سه رتاسه ری هه ری می به مه به سته ی پاراستنی داها تی گشته ی و هه روه ها به یه که وه به ستیان له رپگه ی سیسته میکی نه لکترونی به هه ریه ک له به رپوه به رایه تی گشته ی ژمی رکاری و به رپوه به رایه تی بانکه بازرگانیه کان له وه زا ره تی دارایی و ئابووری.

۲- پیدانی نه وله ویه ت له ناو خه رجییه کان به مووچه وه ک خه رجییه سیادی له سه رتاسه ری هه ری می ، بو خه رجییه کانی دیکه ش (جگه له مووچه) پپویسته به میکانیزم و رپکاری گونجاو و به شپوازیکی دادپه روه ارنه له سه ر بنه مای ژماره ی دانیش تووانی هه ر پاریزگا و ئیداره یه کی سه ربه خو ، ته رخانی خه رجییه کان بکریت و نه نجام بدرین به ره چاوکردنی فه راهه مبوونی هاوسه نگی له نیوان داها ت و خه رجه ی .

۳- بو مسوگه رکردنی جپیه جیکردنی نه م برپارانه ش ، سه روک و جیگری سه روکی نه نجومه نی وه زیران سه رپشکران له لایه ن نه نجومه نی وه زیرانه وه بو دارشته نی ورده کاری چۆنیه تی جپیه جیکردنی نه م برپارانه و دانانی میکانیزمی پپویسته بو پشتیوانی وه زا ره ت و لایه نه راسپیردراوه کان له چوارچپوه ی تایبه تمه ندییان به گویره ی یاسا به رکاره کان .

۴- وه زا ره تی دارایی و ئابووری رپنمایی پپویسته بو ئاسانکاری جپیه جیکردنی برپاره کانی نه م برپاره و گونجانندی رپنماییه داراییه کان له گه ل برپاره کانی نه م برپاره ده رده کات .

۵- نه م برپاره له رۆژی ده رچوونیه وه جپیه جی ده کریت و کار به هه یچ برپار و رپنماییه ک نا کریت دژ به برپاره کانی نه م برپاره بیت .

۶- وه زا ره ت و فه رمانگه و لایه نه نه به سه رتراهه کان به وه زا ره ت نه م برپاره جپیه جی ده که ن و له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) بلاوده کرپته وه .

مه سرور بارزانی

سه روکی نه نجومه نی وه زیران

پالپشت به (ماددهي په نجايم) له ياساي وه زارهي خويندني بالا و تويزينه وهي زانستي هه ري مي كوردستان - عيراق ژماره (۱۰) ي سالي ۲۰۰۸ ي هه مواركراو ، ونووسراوي سه رو كايه تي نه نجومه ني وه زيران ژماره (۶۷۴۸) له ۲۰۲۳/۶/۱ ، و وه رگرتني راو بو چووني نه نداماني نه نجومه ني وه زارهي ، برپارديرا به ده ركردني نه م ري نمايييه :

رينمايي ژماره (۳) ي سالي ۲۰۲۳

رينمايي هه مواري سيبه مي رينمايي ژماره (۳) ي سالي ۲۰۲۲ ي خويندني بالا/ديپلومي بالا و ماستهر و دكتورا له زانكو حكومييه كاني هه ري مي كوردستان

ماددهي (۱) :

هه مواركردنه وهي (ماددهي چه وته م) له رينمايي ژماره (۳) ي سالي ۲۰۲۲ خويندني بالا/ديپلومي بالا و ماستهر و دكتورا له زانكو حكومييه كاني هه ري مي كوردستان به زيادكردني خالي (۱۱) بو مادده كه به م شيويه ي خواره وه :

۱۱- زينداني كراو و گيراوي سياسي هه ري مي كوردستان (نه وهي مينحه ي مانگانه وه رده گريت) خوي يان يه كييك له منداله كاني بو يه ك جار ته نها له كاتي پيشكه شكردن بو خويندني بالا له زانكوي حكومييه كاني هه ري مي كوردستان و هيناني نووسراوي پشتگيري به نووسراوي فه رمي و واژووي وه زيري شه هيدان و نه نفالكرواني هه ري مي كوردستان كورسي خويندني دبلومي بالا و ماستهر و دكتورا له دهره وهي پلاني په سه نديكراو بو ته رخان ده كريت و به بي پيشبركي وه رده گيرين به مه رجييك خوازياري گشت مه رجه كاني پيشكه شكردني هاتوو له رينمايي ژماره (۳) ي سالي (۲۰۲۲) ي خويندني بالاي تييدا هه بيت و له تاقيكردنه وهي توانستي دهر بچيت له حاله تيكدا نه گه ر به شه كه تواناي وه رگرتني له رووي ستاف و سه رپه رشتياري به پيي رينمايييه كان هه بوو ، نه وا راسته وخو له گه ل وه رگيراوه كاني ديكه ده ست به خويندني نه كاديمي ده كهن ، به لام نه گه ر هاتوو به شه كه تواناي وه رگرتني نه بوو به هو ي كه مي ستاف و سه رپه رشتياري به پيي رينمايييه كان نه وا خويندنه كه يان دوا ده خريت بو سالي داهاتووي خويندن ، به لام مافي وه رگرتنيان پاريزراو ده بيت و بو نه م مه به سته ش سه رو كايه تي زانكو كان فه رماني وه رگرتن له خويندن و فه رماني دوا خستن كه خويندني بو دهره كات سه باره ت به لايه ني دارايي كرپي خويندني سالانه ي ناوبراوان له سه ر نه ستوي وه زارهي شه هيدان و نه نفالكروان ده بيت به پيي رينمايي ژماره (۲۳) ي سالي (۲۰۲۰) ي وه زارهي دارايي و ناوو ري هه ري مي كوردستان .

ماددهی (۲):

كار به هیچ رینمایی و برپاریکی پیشووتر له بارهی خویندنی بالا ناکریت که پیچه وانهی حوکمه کانی ئەم رینماییه بیت ، ئەو قوتابی /خویندکارانهی که پیشووتر وه رگیراون و له ئیستادا به رده وامن له خویندن ئەوا به پیی رینماییه کانی پیشوو به رده وام ده بن له خویندن .

ماددهی (۳):

ئەم رینماییه له ریکه وتی بلاوکردنه وهی له (رۆژنامهی فه رمی وه قایعی کوردستان) جیبه جی ده کریت بو سالی خویندنی (۲۰۲۳-۲۰۲۴)

هۆیه کانی ده رچوون

له پیناو خه بات و تیکۆشانی زیندانی کراو و گیراوی سیاسی هه ریمی کوردستان و به مه به سستی پیدانی ده رفه تی خویندنی بالا به زیندانی کراو و گیراوی سیاسی هه ریمی کوردستان (ئه وهی مینحهی مانگانه وه رده گریت) خوی یان یه کیک له منداله کانی بو یه ک جار ته نها بو درێژه دان به خویندنی بالا/دبلۆمی بالا و ماسته ر و دکتۆرا له زانکۆی حکومیه کانی هه ریمی کوردستان وه زاره تی خویندنی بالا و توێژینه وهی زانستی ئەم رینماییه ی ده رچوواند .

د. نارام محمد قادر

وه زیری خویندنی بالا و توێژینه وهی زانستی

وہزارہتی بازرگانی و پیشہ سازی

ژمارہ: ۲۹۶۰ لہ ۲۰۲۲/۷/۳

پالپشت بہ و دہسہ لاتہی پیمان دراوہ لہ ماددہی (۶) برگہی (۲) لہ یاسای و ہزارہتی بازرگانی و پیشہ سازی ژمارہ (۱۰) ی سالی ۲۰۱۰ ی ہموارکراو ، ہرپارماندا بہ دہرچواندنی ئەم رینمایہی خوارہوہ:

رینمایہی ژمارہ (۵) ی سالی ۲۰۲۳

ہہمواری یہکەمی رینمایہی تاییبەت بہ ہاوردہ و ہہناردہ ژمارہ (۴) ی سالی ۲۰۲۱

ماددہی (۱):

یہکەم: ووشہی بازرگانی لہ برگہی (یہکەم) لہ ماددہی (۲) زیاد دہکریت بہم شیوہیہی خوارہوہ:
یہکەم: مؤلہتی بازرگانی دہدریت بہ ہہموو کۆمپانیایہکی بازرگانی بہ پیی ئەو کارو چالاکیہ بازرگانیہی کہ کۆمپانیاکہ کاری تیدا دہکات.

دووہم: برگہی (ہہشتہم) بو ماددہی (۴) زیاد دہکریت بہم شیوہیہی خوارہوہ:
ہہشتہم: کۆمپانیاکانی بواری (ئەندازیاری - یاسایی - راویژکاری - نووسینگیہی فیئرکاری - حەج و عمرہ - ہتد) ناسنامہی بازرگانیان پی نادریت تہنہا لہ کاتی کردنہوہی فایل نوسراوی پشتگیریان پی دہدریت دوای وەرگرتنی کریی پشکین.

سییہم: ماددہی (۶) ہہمواردہکریت بہم شیوہی خوارہوہ:

کاریکردنی بریکارنامہ:-

بریکارنامہ کہ لەلایەن کۆمپانیاکان و پروژہ و کارگہ دہدریت بہو پاریزہرہی یاخود ہاوولاتیہی کہ لہ جیاتی بہرپوہبہری رپیڈراوی کۆمپانیایا سہردانی بہرپوہبہرایہتی گشتی بازرگانی بکات بو رایی کردنی مامہلہکان دہبیت وینہی رەسەن یاخود پشت راست کراپیتہوہ بہ مؤری فەرمانگہ دادنووسیہکە.

چوارہم: برگہکانی (سییہم و چوارہم و پینجہم و حەوتہم) لہ ماددہی (۷) ہہمواردہکریتہوہ بہم شیوہیہی خوارہوہ:

سییہم: رسوماتی ہاوردن یا ہہناردنی (ئۆتۆمبیل / بارہلگر / ئامپر / ئامیری کشتوکالی) بو ہہردانہیہک بری (۱۰۰،۰۰۰) سەد ہزار دینار بو ماتۆرسکیل (۲۵۰۰۰) بیست و پینج ہزار دینار وەر دہگیریت.

چوارہم:

أ- کریی گۆربنی ہەر برگہیہک لہ برگہکانی ناو مؤلہت دوای دہرچوونی مؤلہتی ہاوردہ و ہہناردہ کہ لہ فۆرمی داواکاری بہ ہلہ داواکراوہ یاخود گۆربنی سنوری ہاوردہ یان ہہناردہ کردن لہ بہرامبەر راستکردنہوہی مؤلہتہکە بری (۵۰،۰۰۰) پەنجا ہزار دینار وەکو کری وەر دہگیریت ، دہکریتہ پاداشت بو فەرمانبہرانی بہرپوہبہرایہتی پیشانگاگان و خزمەتگوزاری بازرگانہکان و ژمیریاری و ہۆبہی یاسایی بہ پیی رینمایہی و ہزارہتی دارایی کہ دہردہچیٹ.

ب- کرپی پشکین (اجور کشف) به بری (۲۵۰۰۰) بیست و پنج هزار دینار وەردەگیریت، بۆ نووسراوی پشتگیری و کردنه‌وهی دۆسیه (فایل) پاکتاوکردن و زانیاری و ووردبینکردنی دۆسیه و راست و دروستی نووسراو و مؤلەت به هه‌مان شیوهی برگه‌ی (أ) دەکریتە پاداشت به پپی رینمایي وەزاره‌تی دارایی و ئابووری که دەردەچیت.

پینجەم: کرپی گۆرینی ناسنامە‌ی هاورده‌کار یاخود هه‌ناردە‌کار به هۆی گۆرینی ناوی کۆمپانیا یاخود به‌رپوه‌به‌ری رپیدراوی کۆمپانیا یان وون بوون بری (۷۵،۰۰۰) هفتاو پینج هزار دیناری لی وەردەگیریت به هه‌مان شیوهی برگه‌کانی چوارەم (أ،ب) دەکریتە پاداشت به پپی رینمایي وەزاره‌تی دارایی و ئابووری که دەردەچیت.

هه‌وته‌م: بری (۵۰۰۰) پینج هزار دینار بۆ هەر رۆژیک دواکه‌وتن وەردەگیریت له‌و کۆمپانیا و کارگه‌ و پرۆژانه‌ی که پابه‌ندی جیبه‌جیکردنی کاتی به‌سه‌رچوونی ریکه‌وتی به‌لینامه‌کان نابن له‌ کۆتا رۆژی به‌سه‌رچوونی به‌لینامه‌که هه‌ژمار دەکریت، به‌هه‌مان شیوه‌ی ماده‌ی (۷) برگه‌ی (أ) دەکریتە پاداشت بۆ فه‌رمانبه‌رانی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی پيشانگاگان و خزمه‌تگوزاری بازرگانیه‌کان و ژمیریری و هۆبه‌ی یاسایی به پپی رینمایي وەزاره‌تی دارایی و ئابووری که دەردەچیت.

پینجەم: ماده‌ی (۹) برگه‌ی (ب) له رینمایي ژماره (۴) ی سالی (۲۰۲۱) هه‌لده‌وه‌شیتە‌وه.

شه‌شەم: برگه‌ی (هه‌وته‌م) له ماده‌ی (۱۰) هه‌موارده‌کریت به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه:

هه‌وته‌م: به‌مه‌به‌ستی به‌رده‌وام بوون له په‌یوه‌ندی نیوان وەزاره‌تی بازرگانی حکومه‌تی هه‌ریم له‌گه‌ل وەزاره‌تی بازرگانی حکومه‌تی عیراکی فیدرال هه‌موو ئەو کۆمپانیانه‌ی که مؤلەتی هاوردن یا هه‌ناردنیان وەرگرتوو له‌ ناوچه‌کانی سه‌ر به حکومه‌تی عیراکی فیدرال و ده‌یانه‌وئ له رپگای مه‌رزە فه‌رمیه‌کانی سه‌ر به حکومه‌تی هه‌ریم هاورده یان هه‌ناردەیان بکات، پپویسته له رپگای نوینه‌رایه‌تی حکومه‌تی هه‌ریم نووسراوی داواکاری ئاراسته‌ی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی بازرگانی بکریت په‌زامه‌ندی وەربگرن و بۆیان بکریت به مؤلەت به‌بئ وەرگرتنی رسومات و اتا ده‌به‌خشرین له رسوماتی هاورده و هه‌ناردە له به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی بازرگانی.

هه‌وته‌م: برگه‌ی (چوارەم) له ماده‌ی (۱۱) زیاد دەکریت به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه:

چوارەم: پاکتاوکردنی کۆمپانیا دواي ئاراسته‌کردنی نووسراو بۆ به‌رپوه‌به‌رایه‌تی باجی کۆمپانیاکان و هینانی پاکانه‌ی باجی ده‌رامه‌ت و نووسراوی پاکتاوکردنی کۆمپانیا.

ماده‌ی (۲): ئەم رینمایي له رۆژی بلاوکردنه‌وه‌ی له رۆژنامه‌ی (وه‌قایعی کوردستان) جیبه‌جئ دەکریت.

کمال مسلم

وه‌زیری بازرگانی و پيشه‌سازی

رینمایی ژماره (۸) ی سالی ۲۰۲۳

تایبته به کردنه وهی نه ژمیری بانکی بو ریکخواه کان

پالپشت به یاسای ژماره (۱) ی سالی ۲۰۱۱ (یاسای ریکخواه ناحکومییه کان له ههریمی کوردستان - عیراق)، وه نووسراوی نه نجومه نی وه زیران ژماره (۵۴۴۷) له ۲۰۲۳/۵/۸ برپاردره به ده رکردنی نه م رینماییه :-

یه که م: ههر ریکخواویک له لایهن فه رمانگهی ریکخواه ناحکومییه کان مؤله تی پی ده دریت پیویسته به ره زامه ندی نه وان نه ژمیریکی بانکی له یه کیک له بانکه مؤله ت پیدراوه کانی کوردستان بکریته وه و داهات و خهرجی له ریکگهی نه وه نه ژمیره وه بیت به ئاگاداری ریکخواه ناحکومییه کان.

دووهم: هه موو جوله یه کی دارایی ریکخواه پیویسته له ریکگهی بانکه وه بیت و بو نه و بره پارانه ی له ده ره وه و ناوه وه دیت .

سییه م: پابه ند بوونی ریکخواه به دانانی ژمیریار .

چوارهم: پیویسته هه موو مانگیک ته رازووی پیداچوونه وه پیشککش به فه رمانگهی ریکخواه ناحکومییه کان بکریت .

پینجه م: هه موو ریکخواه کان نه وانهی پرۆژه نه نجام ده دن مانگانه ته رازووی پیداچوونه وه ی پرۆژه که (میزان المراجعه المشاریع) پیشککش به فه رمانگهی ریکخواه ناحکومییه کان بکریت .
شه شه م: نه م رینماییه له رۆژی ده رچوونیه وه جیبه جی ده کریت و له رۆژنامه ی فه رمی (وه قایعی کوردستان) بلاوده کریته وه .

ئاوات جه ناب نوری

وه زیری دارایی و نابووری

رینمایی ژماره (۹) ی سالی ۲۰۲۳

تایبہت به وەرگرتنه وهی قهرز و گه راندنه وهی پشکی پیشینه ی (هاوسه رگیری و خانوبه ره)

پالپشت به برگی (سیانزده هم) له کۆنووسی لیژنه ی دهرکردن و پیداچوونه وه به رینماییه داراییه کان ژماره (۶۸) له ۲۰۲۲/۱۱/۱ تایبہت به وەرگرتنه وهی قهرز و گه راندنه وهی پشکی پیشینه ی (هاوسه رگیری و خانوبه ره) له دهسته بهر (که فیل) بریاریدابه :-

۱- به رپوه به رایه تی (گه نجینه کان و بانکی خانوبه ره و بانکی نیشته جیکردن) به نووسراوی فه رمی ناگاداری ئه و فهرمانگه و دام و دهزگایانه بکاته وه که فهرمانبه ره کانیا ن بوونه ته که فیل ی هاوولاتیان به مه بهستی ناگادارکردنه وه یان به گه رانه وهی پشکی قهرزه کانیا ن له ماوه ی (۲) مانگ.

۲- له دوا ی کۆتایی هاتی ماوه ی ئاماژه پیکراو له خالی (۱) ی سه ره وه ئه گه ر پشکه کانی شایسته ی هاوسه رگیری و خانوبه ره نه گه رپندرایه وه پیویسته فهرمانگه کان پشکی شایسته به رپژه ی (۵/۱) له کۆی مووچه و دهرماله کانی دهسته بهر (که فیل) بپریت مانگانه تا کو پاکتاوکردنی قهرزه که و ره وانهی به رپوه به رایه تی (گه نجینه و بانکی خانوبه ره و بانکی نیشته جیکردن) ی په یوه ندیداره بکات و بری مووچه ی ماوه بو فهرمانبه ری که فیل خه رج بکریت .

۳- له کاتی وهرنه گرتنی ریکاری پیویستی هاتوو له خالی (۲،۱) ی سه ره وه به رپوه به ری فهرمانگه و بهرپرسی ژمیریاری بهرپرس دهن له نه گه رانه وهی پشکی شایسته و ریکاری یاسایی پیویست له بهرامبهریان ده گیریتته بهر.

۴- ئه م رینماییه سه ره جم ئه و پشکانه ش ده گرتته وه که پیشتر شایسته ی گه رانه وه بوون به لام نه گه رپندراوه ته وه.

۵- له کاتیکدا ئه گه ر فهرمانبه ری دهسته بهر (که فیل) گواستنه وهی راژه ی بو کرا بیت بو فهرمانگه یه کی تر ، به رپوه به رایه تی گه نجینه کان و بانکی خانوبه ره و بانکی نیشته جیکردن) پاش ناگادارکردنه وه یان له لایهن ئه و فهرمانگه یه وه که فهرمانبه ره که ی گواستۆته وه ، به هه مان میکانیزم نووسراو ئاراسته ی ئه و فهرمانگه یه ده کات که بو ی گواستراوه ته وه به مه بهستی وهرگرتنی ریکاری هاتوو له م رینماییه .

۶- ئه و فهرمانبه رانه ی که مؤله تی بی مووچه وهرده گرن یان خانه نشین ده کرین پیش پیدانی مؤلهت و خانه نشین کردنیان پیویسته ریکاری دهسته بهر (که فیل) گورپنیا ن بو ئه نجام بدریت به پیچه وانه وه بهرپرسی فهرمانگه و بهرپرسی کارگیری و خویه تی و بهرپرسی ژمیریاری بهرپرسی دهن له گه راندنه وهی پشکی شایسته .

- ۷- له کاتی مردنی دهسته بهر (که فیل) پپویسته فه مانگه په یوه نندیدار ئاگاداری به ریوه به رایه تی (گه نجینه کان و بانکی نیشته چی کردن بانکی خانووبه ره) بکات که هاوولاتی قهرزار که فیل یک دهسته بهر بکات.
- ۸- له کاتی ته واو کردنی ماوه ی گه راندنه وه ی قهرزه که خاوه ن قهرز و دهسته بهر (که فیل) نه یان توانی ته واوی قهرزه که بگه رپننه وه ئه وکات رپکاری یاساییان به رامبه ر بگریته بهر .
- ۹- کار به رپنمایی دارایی ژماره (۵) ی سالی ۲۰۱۹ ناکریت
- ۱۰- ئه م رپنماییه له رپکه وتی ده رچوونیه وه جیبه جی ده کریت له رپژنامه ی فه رمی (وه قاییعی کوردستان) بلاوده کریتته وه.

ئاوات جه ناب نوری

وه زیری دارایی و نابووری

وهزارهتی كارو كاروباری كۆمه لایهتی

ژماره: ٤٧٨١ له ٢٠٢٣/٧/١٠

پالپشت به ئه حكامی مادهی (٣٢) له یاسای كار ژماره (٧١) ی سالی ١٩٨٧ و له ژیر روشنایی بریاری ئه نجومه نی وه زیران ژماره (١٧٢) له ٢٠٢٢/٩/٢٠ وه به پیتی ئه وه دهسه لاتهی كه پیمان دراوه ، ئه م رینماییه مان ده ركرد:

رینماییه ژماره (٤) ی سالی ٢٠٢٣

هه مواركردنی یه كه می رینماییه ژماره ی كریكاری بیانی ژماره (٨) ی سالی ٢٠٢٢

ماده ی (١):

هه مواركردنی ماده ی چواره می رینماییه كه ، و به م شیوه ی خواره وه ده خویندریته وه :
ماده ی (٤): ئه و کریكاره بیانیانه ی كه پیش ده رچوونی ئه م رینماییه هاتوونه ته هه ریم له ماوه ی (٩) نو مانگ له جیبه جی كردنی حوكمه كانی ئه م رینماییه به هه ماهه نگی له گه ل لایه نه په یوه نداره كان كاروباره كانیان ریکده خریت .

ماده ی (٢):

ئه م رینماییه له رۆژی بلاوکردنه وه ی له رۆژنامه ی فه رمی (وه قايعی كوردستان) ، جیبه جی ده کریت.

كوئستان محمد عبدالله

وهزیری كار و كاروباری كۆمه لایهتی

سه‌ندیکای پارێزه‌رانی کوردستان

ژماره: ۳۱۰۱ له ۲۰۲۳/۶/۱۹

له ژێر رۆشنایی ئه حکامی به‌ندی (دووهم) له ماده‌ی (۷۹) ی یاسای پارێزه‌رایه‌تی هه‌ریمی کوردستان- عێراق ژماره (۱۷) ی سالی (۱۹۹۹) ی هه‌موارکراو، ئه‌نجومه‌نی سه‌ندیکای پارێزه‌رانی کوردستان ئه‌و رێنماییانه‌ی ده‌رکرد:

رێنمایی ژماره (۱) ی سالی ۲۰۲۳

ره‌فتارنامه‌ی پیشه‌یی پارێزه‌ران له هه‌ریمی کوردستان - عێراق

دیباچه:

رێکه‌وتنامه و په‌یماننامه نیوده‌وله‌تییه‌کانی په‌یوه‌ست به مافه‌کانی مرۆف و دادگاییکردنی نیوده‌وله‌تی و هه‌روه‌ها په‌رنه‌سییه ئاراسته‌کراوه نیونه‌ته‌وه‌بیه‌کانی په‌یوه‌ندیدار به ماف و ئازادییه بنچینه‌بیه‌کان و ده‌ستووری ولاتانی شارستانی له‌نیویشیان ده‌ستووری عێراق جه‌خت له‌وه ده‌که‌نه‌وه که‌وا مافی دادگاییکردن (په‌نابردنه به‌ر دادگا) مافیکی پیروۆز و ده‌ستبه‌رکراوه له گشت قو‌ناغه‌کانی لیکۆلینه‌وه و دادگاییکردن. که ئه‌مه‌ش سه‌لمپنه‌ری ئه‌وه‌یه که، رۆلی پارێزه‌ر له به‌رگریکردن له مافانه‌ گرینگی و پیروۆزی خۆی هه‌یه. هه‌ر بۆیه‌ش له‌و کاته‌ی که تۆمه‌تبار ناتوانی پارێزه‌ر بکاته بریکاری خۆی، ده‌ستووری عێراقی جه‌خت له‌وه ده‌کاته‌وه که (په‌یوسته له‌سه‌ر دادگا پارێزه‌ریک بۆ به‌رگریکردن له تۆمه‌تبار ئینتداب بکات، که تۆمه‌تباره به‌ که‌تنیک یاخود تاوانیک و پارێزه‌ریشی نییه، به‌مه‌به‌ستی به‌رگریکردن لێی و له‌سه‌ر خه‌رجی ده‌وله‌ت).

ئه‌و په‌رنه‌سییه، گه‌ره‌نتی سه‌ربه‌خۆیی و پیشه‌یی بوونی پارێزه‌ر ده‌کات له مافی به‌رگریکردن، ئه‌مه‌ش به‌پابه‌ندبوونی ته‌واوی پارێزه‌ران به‌ ئه‌رکه‌ پیشه‌بیه‌کان و مسۆگه‌رکردنی ئازادی پاده‌ربهرین بۆیان و به‌شداری کارایان له سیسته‌می یاسایی و دادوه‌ری و به‌هێزکردنی مافه‌کانی مرۆف.

بۆ مه‌به‌ستی دروستکردنی په‌یکه‌ربه‌ندی و ویناکردنی، گه‌ره‌نتیکردن و چالاککردنی په‌رنه‌سییه‌کان، ماف و ئه‌رکه‌کان، داو و ده‌زگا نیوده‌وله‌تی و نیشتمانیه‌کان بنه‌مای ره‌فتاری پارێزه‌رانیان داپشتوو، که وه‌ک بلۆگه‌ر و په‌رنه‌سیی شه‌ره‌ف بۆ پارێزه‌ران، که پراکتیزه‌ی کاری پارێزه‌ری ده‌کن، به‌کاردیته. بۆیه‌ هاوچه‌شنی ئه‌زموونی ولاتان و په‌رنه‌سیی و پراکتیزه‌کردنیکی کارامه، کار له‌سه‌ر ئاماده‌کردنی رێنماییه‌کانی بنه‌مای ره‌فتاری پیشه‌یی پارێزه‌ر له هه‌ریمی کوردستان - عێراق کرا و ده‌رچوویندرا.

بهشی یه کهم
پیناسه و جیبه جیکردنه کان

ماددهی (۱):

مه به ست له و دهسته واژه و وشانهی خواره وه، که بۆ مه به ستی جیبه جیکردنی ئەو رینمایانیه، ئەو مانایانیه که ئاماژهی پی کراوه:

یه کهم: ههریم: ههریمی کوردستان-عیراق

دووهم: پیشه: پیشه ی پارێزه رایه تی

سییه م: سه ندیکا: سه ندیکای پارێزه رانی کوردستان

چواره م: سه روک: سه روکی سه ندیکای پارێزه رانی کوردستان-عیراق

پینجه م: ئەنجومه نی سه ندیکا: ئەنجومه نی سه ندیکای پارێزه رانی کوردستان - عیراق

شه شه م: لیژنه ی ره فتار: لیژنه ی ره فتاری سه ندیکا که به پیی یاسای پارێزه رایه تی ژماره ۱۷ ی سالی ۱۹۹۹ ی هه موار کرا و پیکه ی تراوه.

حه وته م: پارێزه ر: پارێزه ری تۆمار کرا و له خشته ی سه ندیکای پارێزه رانی کوردستان و هه ر پارێزه ریکی دیکه، که یاسای پارێزه رایه تی ریگا به کارکردنی داوه له ههریم، عیراقی بن یاخود بیانی، له سنووری کارکردنی پیشه که یان.

هه شه ته م: کهسانی په یوه ستدار: نزیک و خزمه کانی پارێزه ر تا پله ی چوار، یاخود ئەوانه ی په یوه ندیبه کی دۆستایه تی پته و، کاری هاوبه ش، نان خواردن و هاتوچۆیان له گه ل پارێزه ره یه.

ماددهی (۲):

ئه حکامی بنه ماکانی ره فتاری پیشه یی پارێزه ره هاتوو له و رینمایانیه به سه ر ئەوانه دا جیبه جی ده بیته: یه کهم: پارێزه رانی تۆمار کرا و له خشته ی سه ندیکا.

دووهم: هه ر پارێزه ریکی عیراقی یا بیانی، که یاسای پارێزه رایه تی له ههریمی کوردستان ریگه ی کارکردنی پیشه ی پی ده دات له ههریمی کوردستان، به گویره ی ئەو ره فتار، کار و کردارانه ی له ناو ههریم، ئەنجامی ده دات.

سییه م: ئەو ره فتار، کار و کردارانه ی پارێزه رانی تۆمار کرا و له خشته ی سه ندیکا، ئەنجامی ده دن، ته نه نه ت ئەگه ر له ده ره وه ی ههریمیش بیته، یاخود به هۆی مامه له کردنیان له گه ل بریکارداره کانیان له ده ره وه ی ههریم، جا بریکارداره کان عیراقی بن یاخود بیانی.

ماددهی (۳):

مه رج نییه، ملکه چبوونی ئەو ره فتار، کار و کردارانه ی که له و پارێزه رانه ی ئەحکامی ئەو رینمایانیه ده یانگریته وه، ته نیا له کاتی جیبه جی کردنی بریکارنامه ی نیوان پارێزه ر و بریکارداره که ی بیته.

بہشی دووہم

ریشونہ گشتیہکانی مومارہسہکردنی پیشہ

ماددہی (۴):

پہکەم: پاریزەر کہ سایه تیبہ کی پیشہی سہرہ خۆی ههیه و به شیوهیہ کی سہرہ خۆییانہی تهواو، رۆلی خۆی دهگیرپت، به دەر له هه موو کاریگه ریبه ک و فشارپک له هه ر لایه نیکه وه بیت، بۆ که سانی سروسیتی و مه عنه وی دهر فته تی تکاکاری و داوای هاوکاریکردنی پاریزه رانی، بۆ فه راهه مه به و خزمه تگوزاریه ی که پاریزه ران پیشه کی ده کن.

دووهم: پاریزه ر ئه رکه کانی خۆی بۆ خزمه ت بریکارداره کی و به رگریکردن له مافه کانی به شیوهیہ کی سہرہ خۆیانہ و جیددی و بیگه ردانه راده پهرینیت و به دەر له هه ر ده ستیوه ردانیک له کاروباره کانی له هه ر لایه نیک، له نیویشیان ده سه لاته کانی جیبه جیکردن و ته شریعی و دادوه ری.

ماددہی (۵):

پاریزه ران تیده کۆشن، له کاتی ئه نجامدانی پیشه کیان، بۆ به رزکردنه وه ی دادپه روه ری و ده ستگرتن به مافه کانی مرۆف و نازادیه بنچینه ییہ کان به گویره ی ده ستوور و یاساکان و پیوه ره نیوده وه له تیبه کان، که گه ره نتی په کسانی نیوان هه ردوو ره گه زه که بکات، له گه ل ریزگرتنی سہرہ خۆی دادوه ری، و پابه ندبوون به بنه ماکانی ره فتاری پیشه یی، به گویره ی یاسای پاریزه رایه تی هه ری می کوردستان - عیراق و ئه حکامه کانی ئه و رینمایانہ.

ماددہی (۶):

پاریزه ر پابه نده به سنووری ده سه لاته کانی و پله پله ی پیشه، له کاتی مومارہسہکردنی پیشه کی به گویره ی یاسا.

ماددہی (۷):

پاریزه ر پابه نده به به رگریکردن له بریکارداره کی به وه پهری جیدییه ت و دلسوزی و پیشه ییانہ، بۆ ئه وه ی بتوانیت گشت مافه کانی بسه نیت که بریکارداره کی پی وایه به پیی یاسا شایسته یه تی، به چاوپۆشین له رای پاریزه ره که دهر باره ی ئه وه یا خود رای ئه و دادگیه ی ئه و لایه نه ی که ته ماشای داواکه ده کات.

ماددہی (۸):

پاریزه ر له کاتی مومارہسہکردنی پیشه کی، پره نسپه کانی مافی مرۆف به گویره ی پیوه ره نیوده وه له تیبه کان، ره چاو ده کات و ریزی لی ده گریت - له نیویشیان شیمانہ ی بیتاوان بوون و ئه ستوپاکی - له ژیر رۆشنایی یاساکان و سیسته مه کانی ریکخراو بۆی، له کاتی دادبینی و له کاتی مومارہسہکردنی پیشه کی، هه روه ها له گه ل هه موو که سه کان - له نیویشیان تۆمه تباران له کیشه کانی تاوان - له سه ر بنچینه ی ریزگرتن مامه له بکات، دوور له رای که سیی و نه ریت و کۆمه لایه تی.

ماددهی (۹):

له سهر پارێزه‌ر پێویسته – له کاتی نوێنه‌رایه‌ تیکردنی بریکارداره‌ که‌ی-ریژ له کاته‌کان بگریت و کار بکات له پیناوی زوو به‌ کلاکردنه‌وه‌ی کێشه‌کان و کاره‌ پێراسپێردراوه‌کانی که‌ به‌رژه‌وه‌ندی بریکارداره‌ که‌ی تیدا بیت.

ماددهی (۱۰):

یه‌که‌م: پارێزه‌ر پابه‌نده‌ به‌ ئه‌حکامه‌کانی گریبه‌ستی واژو‌کراو له‌ گه‌ڵ بریکارداره‌ که‌ی و به‌لین ده‌دات به‌ جیبه‌ جیکردنی به‌وه‌په‌ری په‌له‌ی پابه‌ندی و نیازپاکی.

دووهم: پێویسته له‌ سهر پارێزه‌ر، له‌ کاتی موماره‌سه‌کردنی پیشه‌که‌ی، بایه‌خدانی پێویست و ماندوو‌بوونی گونجاو بگریته‌ به‌ر، ورد و خیرا بیت له‌ کاره‌که‌ی له‌ چوارچێوه‌ی گریبه‌سته‌که‌ی و رێشوینی پیشه‌، به‌بێ تێوه‌گلان له‌ خه‌فه‌کردن و شارندنه‌وه‌ی به‌لگه‌کان و راستی و داتا‌کان و یاری پیکردن پێیانه‌وه‌.

سێیه‌م: نابیت پارێزه‌ر سۆز بدات یاخود رێک بکه‌وێت له‌ سهر به‌ دیهێنانی ئه‌نجامیک، که‌ له‌ ژێر هه‌لسوکه‌وتی دا نه‌بیت، که‌ خاوه‌نی بریار نه‌بیت لێی یاخود به‌ ئه‌نجامدانی کاره‌که‌ی، یان نه‌توانیت گه‌ره‌نتی توانای به‌ دیهێنانی ئه‌نجامه‌که‌ی بکات.

چوارهم: ئه‌وه‌ی له‌ بره‌گی (سێیه‌م) ی ئه‌و ماده‌یه‌دا هاتوه‌، ئه‌رکی پارێزه‌ر له‌ به‌ دیهێنانی ئه‌نجام به‌ تال ناکاته‌وه‌، له‌و کاره‌ی که‌ له‌ گه‌ڵ بریکارداره‌ که‌ی پیکدیت له‌ سهر به‌ دیهێنانی ئه‌نجامه‌که‌ی، ئه‌گه‌ر سروشتی کاره‌که‌ ئه‌وه‌ بخوازیت یاخود به‌ گوێره‌ی ئه‌حکامه‌کانی که‌ له‌ گریبه‌سته‌که‌دا هاتوه‌، وه‌ک پابه‌ندبوونی پارێزه‌ر به‌ ئاماده‌بوون له‌ دانیشتنه‌کان له‌ کاتی خۆی، یاخود پێشکه‌شکردنی راویژ، یاخود هه‌ر کارێکی دیکه‌ که‌ پارێزه‌ر بتوانیت ئه‌نجامه‌که‌ی به‌ ده‌ست به‌ینیت.

ماددهی (۱۱):

له‌ سهر پارێزه‌ر پێویسته، که‌ به‌ داواکارییه‌ ره‌واکانی بریکارداره‌ که‌ی پابه‌ند بیت بۆ ته‌واوکردنی کاره‌ پێراسپێردراوه‌کانی و ریژ له‌ بژاره‌کانی بگریت و وه‌ ناگریت پارێزه‌ر به‌ پێچه‌وانه‌ی ویستی بریکارداره‌ که‌ی هیچ کارێک بکات، جا رای پارێزه‌ره‌که‌ هه‌رچه‌ک بیت.

ماددهی (۱۲):

نابیت پارێزه‌ر به‌ هیچ شێوه‌یه‌ک، بریکارداره‌ که‌ی فریو بدات، یاخود ره‌نج خۆری نه‌زانین و متمانه‌ی بکات، به‌مه‌به‌ستی به‌ دیهێنانی ده‌سکه‌وتی که‌سی، هه‌روه‌ها مافی به‌ کارهێنانی زانیارییه‌ که‌ سێیه‌کانی بریکارداره‌ که‌ی نییه‌ که‌ بپتته‌ هۆی زه‌ره‌ر پێگه‌یاندنی، و مافی هه‌لسوکه‌وتکردنی له‌ مافه‌ کێشه‌ له‌ سه‌ره‌کانی بریکارداره‌ که‌ی نییه‌ بۆ به‌رژه‌وه‌ندی خۆی، یا به‌رژه‌وه‌ندی که‌سانی په‌یوه‌ستدار پێی – جا به‌ شێوه‌ی راسته‌وخۆ بیت، یا ناراسته‌وخۆ، به‌هه‌مان شێوه‌ش به‌ دیهێنانی قازانجی نارپه‌وا به‌ هۆی په‌یوه‌ندی گریبه‌ستداری له‌ گه‌ڵ بریکارداره‌ که‌ی.

بهشی سییه م

نهرکه کانی پارێزه ر

ماددهی (۱۳):

پارێزه ر له رهفتاره کانی پیشه یی به مانه ی خواره وه په یوه سته:
یه که م: به پره نسپه کانی پیشه و پابه ندییه کانی پارێزه رایه تی هاتوو له یاسا به پاکیی و دلسۆزی
راییه پرنییت و پابه ند بیته به نه ریت و ئادابه کانی پیشه.

دووهم: رهفتاریکی ریزدارانه به رامبه ر به رهوتی دادوه ری نیشان بدات، که شایسته ی پیرۆزی و
پێگه که ی بیته. خو پارێز بیته له هه ر کاریگه ربیه ک له یه کلاکردنه وه ی داوا، یا له قکردنی رهوتی
دادپهروه ری یاخود ده سته له تاندنی.

سییه م: پارێزه ر پابه نده به گرته به ری رینگای یاسایی نووسراو بو داواکارییه کان و خو ی به دوور بگریته
له گفتوگۆی زاره کی.

چوارهم: پابه ندبوونی ته واو، به له به ر کردنی جلوه رگی فه رمی شیاو له کاتی موماره سه کردنی پیشه ی
پارێزه رایه تی.

پینجه م: پابه ندبوونی به رامبه ر هاو پیشه کانی، به پپی بنه ماکانی (لیاقه) و نه ریته کانی پیشه، خو پارێز
بیته بو هه ر کاریک که زه ره ر به به ر ژوه ندییه کانیا ن بگه یه نیته یاخود زیان به ناوبانگی که سی و
پیشه ییا ن بگه یه نیته.

شه شه م: پابه ند بوون به بریاره کانی نه نجومه ن و ده سته و لیژنه پیکهاته ووه کانی به پپی یاسا.

هه وته م: ئاگادارکردنه وه ی هاو پیشه که ی پپش وه رگرتنی بریکارنامه له و داوایه ی، که نه و بریکاره تیایدا.

هه شته م: نابیت پارێزه ر بیته ده سته به ری هه یچ که سیک، به ریزپه ری خزمه کانی پله یه کی
نه بیته و هه مان شت بو گه واهیده ریش.

مادده (۱۴):

یه که م: پارێزه ر ریز له وانه ده گریته که مامه له یان له گه ل ده کات، خو پارێز ده بیته له
به کاره ییانی پیشه که ی بو ئازاردانیان یا به زور وه رگرتن لییا ن یاخود زیده رپویی کردن له
وه رگرتنی کری لییا ن.

دووهم: نابیت پارێزه ر په یوه ندی بکات به رکابه ری بریکارداره که ی، ته نیا له رپی پارێزه ری
رکابه ره که یه وه نه بیته یاخود به بریاری دادگا.

سییه م: نه گه ر پارێزه ری رکابه ر، داوا ی له پارێزه ر کرد به گه یاندنی په یامیک یاخود زانیاریه ک
بو بریکارداره که ی، له سه ری پپویسته له کاتی گونجاو و به بی دواکه وتن بیگه یه نیته،
نابیت لاری بکات، مه گه ر هو کاریکی بیانوودار هه بیته بو نه وه.

ماددهی (۱۵):

پاریزەر له رهفتاره کهسییهکانی په یوهسته به پرهنسییهکانی شهرهف و راستی و بیگهردی، تهنانهت له دهرهوهی چوارچیوهی کاری پیشهییس.

ماددهی (۱۶):

پاریزەر تیدهکۆشیت بۆ پیشکهوتن و فیربوونی بهردهوام، و بهدواداچوونی بریار و نیزام و رینماییه تازه دهرچووهکان و بنهما و بریار و بیرنیشاندانه دادوهرییهکان، و ئەوانهی له حوکمی هاوشیوهی ئەون، تا بتوانیست بهوپهپی پیشهییانه، کارهکی ئەنجام بدات و دووربکهوئتهوه له ههله و کهمتهرخهمی و خهمساردی له ئەنجامدانی ئهکرهکانی پیشهکی.

ماددهی (۱۷):

پاریزەر بهر له رازیبوون لهسهر ئەنجامدانی کارهکی، دلنیایی لهوانه دهوات:

یهکههه: توانای پاریزەر و ئامادهیی بۆ ئەنجامدانی کارهکی، لهکاتی دیاریکراو.

دووهم: نهبوونی دژبهری بهرژوهندییهکان لهنیوان بریکاردارهکی که گرئیهستی لهگهله دهکات، لهگهله بریکارداره پیشوو و ئیستاکانی.

سییهه: ناسنامهی بریکاردارهکی و شیانی یاسایی.

چوارهم: ئەگه بهشیک له کاری گرئیهستکراو، لهلایهن پاریزهریکی دیکه جیبهجیکرا بوو، ئەوا رهچاوی دلنیابوونهوه دهکاتهوه لهوهی کهوا ماندووو بوونی پاریزهرایهتییهکی پی دراوه.

ماددهی (۱۸):

پاریزەر بریکاردارهکی خوی لهدوا پیشکهوتنهکانی کاره پیراسپیردراوهکان و پیشهاته کاریگهرهکانی تهواو بوونی کارهکی، ئاگادار دهکاتهوه.

مادده (۱۹):

پاریزەر زانیاری و دۆکیومینتهکانی بریکاردارهکی دهپاریزیت، و پابهنده که بههیچ شیوهیهک ئاشکرا و باسیان نهکات، تهنانهت دواي کۆتایی هاتنی گرئیهستهکه و کاره پی راسپیردراوهکی، تهنیا له سنووری بهدییهنانی ئەو مهبهستانه نهپیت:

یهکههه: ریگهگرتن له دروستبوونی تاوانیک یاخود مردنیکی دلنیا یا ئازاردانیکی جهستهیی مهترسیدار.

دووهم: ئەوهی پیویستیهتی، بۆ بهرگریکردنی پاریزهرهکه له خوی لهدژی ههر سکالایهک یاخود داوایهک لهلایهن بریکاردارهکی، یا میراتگره گشتی و تاییهتییهکانی یاخود له کهسی دیکه.

سییهه: رهزامهندی نووسراوی بریکاردار بۆ باسکردن.

چوارهم: بوونی دهقیکی یاسایی یاخود بریاریکی دادوهری، که پابهندی بکات.

بەشی چوارەم

نەرکەکانی پارێزەری ئینتدابکراو

ماددەى (٢٠):

نابیت ئەو پارێزەری که دادگا بۆ بەرگریکردن له تۆمەتباریک (ئینتداب) ی دەکات، داواى لیبووردن بکات، مەگەر بیانووێهه کی رها بۆ دادگا بپنیتتهوه که رێگر بپت له قهبول کردنی ئینتدابه که.

ماددەى (٢١):

پارێزەری ئینتدابکراو – که دادگا ئینتدابی کردوووه بۆ بەرگریکردن له تۆمەتبار- پابهنده به بەرگریکردن لیبی به وپه پى دلسۆزى و جیددییهت و پیشه‌ییانه، و بەرگری له مافه‌کانی بکات وهک تۆمەتبار، به‌ره‌لستی هەر پیشیلکارییهک بکات بۆ مافی بەرگریکردن له خۆی و هەر پیشیلکارییهک بۆ مافه‌کانی مروّف، به‌پیی پیوه‌ره نیوده‌وله‌تی و یاسا به‌رکاره‌کان له هه‌ریم.

ماددەى (٢٢):

کاتیکی پارێزەر رۆلێکی روو‌خسارییه‌نه و ناجیددی ده‌بینی له بەرگریکردن له تۆمەتباری که دادگا بۆ به‌رگریکردن لیبی ئینتدابی کردوووه، به پیشیلکارییه‌کی به‌شکراو (جسیم) له نەرکه پیشه‌ییه‌کانی ده‌ژمیردریّت.

بەشی پینجه‌م

قه‌ده‌غه‌کراوه‌کان

ماددەى (٢٣): قه‌ده‌غه‌یه له‌سه‌ر پارێزەر:-

یه‌که‌م: پیدانی ناوی به‌که‌سیکی دیکه یاخود به‌کاره‌ینانی ئامرازی هاندان بۆ راکیشانی بریکاردار.
دووهم: کرینی هه‌موو یان هه‌ندئ له‌و مافانه‌ی ناکۆکییان له‌سه‌ره‌ خراوه‌ته به‌رده‌م دادگا که خۆی بریکاره‌ تیایدا.

سییه‌م: خۆی یان به‌هۆی هاوبه‌شه‌ پارێزەر که‌یه‌وه یان هه‌ر که‌سیکی دیکه به‌شداریبی له‌و موزایه‌ده‌دا بکات که له به‌رده‌م دادگا‌کان و لایه‌نه‌ دادوه‌رییه‌کانی دیکه ئه‌نجام ده‌دریّت که خۆی تیدا بریکار بئ.

چوارهم: مامه‌له‌ کردن له‌گه‌ل بریکارداره‌که‌ی بۆ ئه‌وه‌ی ماندوو بوونه‌که‌ی بپیتته به‌شیک له‌و مافه‌ عه‌ینییه‌ی که ناکۆکی له‌سه‌ره‌.

پینجه‌م: رازیبوون به‌ پشت له‌سه‌ر نووسینی قه‌واله‌کان به‌ناوی خۆی، به‌مه‌به‌ستی بانگه‌شه‌کردنی که قه‌واله‌که‌ هی خۆیه‌تی، به‌بئ ئه‌وه‌ی بریکارنامه‌ی هه‌بپت.

شه‌شه‌م: نابئ پارێزەر ئه‌و نه‌پنیه‌ ئاشکرا بکات که پیبی سپیردرا بئ له‌ رینگه‌ی پیشه‌که‌یه‌وه هه‌رچه‌نده بریکارنامه‌شی ته‌واو بووبئ، ته‌نیا مەگەر بۆ ئه‌وه‌بئ که تاوانیک له‌به‌رده‌م لایه‌نی ده‌سه‌لاتدار ئاشکرا بکات، و ئه‌وه‌ی زه‌ره‌رمه‌ند بووه مافی ئه‌وه‌ی هه‌یه داواى قه‌ره‌بووی بلاوکردنه‌وه‌ی ئه‌و نه‌پنیه‌ له‌به‌رده‌م دادگا‌کان بکات.

هوتهم: پاريزهر نابى شايه دى بدات له ناكوكييه كه تنها مه گهر له سه ر داواكارى لايه نيكي دادوه رى يان به رهامه ندى بريكاره كهى كه نه پنيه كهى لى نه دركيپنى، واته ته نها له م دوو باره دا بوى هه يه شايه دى بدات.

هه شهتم: پاريزهر كه له داوايه كدا به بريكار داده نرپت، نابيت نه له كاتى بريكاربه كهى و نه له دوای لى خستنى له و بريكار نامه يه، شايه دى له دژى بريكار داره كهى بدات.

نويه م: پاريزهر له كاتى به رپا كردنى داوايه كدا كه خوى بريكار به تى تيدا كردوه نابيت بريكار به تى هاو دژى بريكار داره كهى بكات يا خود رى نيشانده رى يان راويژى پى بدات چ له م داوايه يان داوايه كهى ترى په يوه نديدار، به شيويه كهى گشتيش نابى له دوو به رژه وه ندى دژيه كه نوپنهر بيت، وه نه وه هه موو نه و پاريزهر انه ش ده گرپته وه كه به هه ر سيفه تيك له نووسينگه كه يدا له گه ليدا كارده كه ن.

دهيه م: نابيت پاريزهر هاريكاري له گه ل كه سپيدا بكات كه ناوى له توامارى پاريزهر ان لادراوه.

به شى شه شه م

بنه ماكانى پيشكه شكردى راويژى ياسايى

ماددهى (24):

پاريزهر - به ر له پيشكه شكردى راويژى ياسايى به داواكاره كهى - پابه نده به زانينى لايه نه كان و دلنيا بوونه وه له دروست نه بوونى نوپنهر ايه تى به رژه وه ندى دژيه كه.

ماددهى (25):

پيوسته پاريزهر له گه ل بريكار داره كهى، رازدار و راستگو و پاك بيت، و راي پيشه بيانهى خوى به شيويه كهى راشكاوانه، روون و واتادار ده ربيرپت، و گشت بزاره به رده سته كان بو بريكار داره كهى بخاته روو، و يارمه تى بدات بو نه وهى بتوانيت برپاره كهى به روونى بدات.

ماددهى (26):

پاريزهر پابه نده به پيشكه شكردى راويژه ياساييه كانى به سه ربه خوينا نه و راشكاو و بابه تيبانه، و ره چاوى فاكته ره په يوه ستداره كانى دوخى داواكارى راويژه ياساييه كه بكات، وه كه فاكته ره كانى ئابوورى و كوومه لايه تى.

ماددهى (27):

نابيت پاريزهر جوړيك له راويژى ياسايى پيشكه ش بكات، كه بنه هوى ده رچوون له ياسا و ريساكان.

ماددهى (28):

پاريزهر پاريزگارى له نه پنى نه و راويژه ياساييه ده كات كه پيشكه شى ده كات، و به هه موو شيويه كه له شيويه كان خو پاريز ده بيت له پيشيلكردنى تايبه تمه نديتى لايه نه كانى.

بەشى جەوتەم
پېناسە كوردنى پارىزەر بۇ خۆي

ماددەى (۲۹):

لەكاتى پېناسە كوردنى پارىزەر بۇ خۆي - بەشىپوھى راستەوخۆ يا ناراستەوخۆ - پېپويستە لەسەر رەچاوى ئەمانە بکات:

يەكەم: نايىت پېناسە كە دەسخەلاتدار، درۆدار و فيلدار بېت وەك دەسخەلاتدن لە ئاماژەدان بە شياويىبەكانى پارىزەر و شارەزايىبەكانى.

دووھەم: پېناسە كە ، پېچەوانەى بنەما ياسايىبەكان و رېوشوېن و پېرۆزى پېشە نەبېت.

سېيھەم: پېشېلى تايبەتمەندىتى بريكاردار و كەسەكانى دېكە، و نھىنى زانيارى و داتاكانيان نەكات.

چوارەم: پېناسە كە نەبېتە ھۆي لاوازبوونى متمانە بە پېشە و سېستەمى دادوھرى.

پېنجەم: بەشىپوھىبەكى راشكاوانە رايگەيەنېت، كە ئەو راگەياندنە ناراستەوخۆيە، رېكلامە.

شەشەم: ئەو پېناسە كوردنە، پېشېلى رېنمايىبەكان، رېساکان و پېوھەرەكانى سەنديكا نەكات كە بۇ جورېك

يا جورەكانى رېكلام و حوكمەكانى دايدەنېت.

بەشى ھەشتەم

سزاي پېشېلكوردنى بنەماكانى رەقتارى پېشەيى پارىزەران

ماددەى (۳۰):

ھەر پارىزەرېك، ئەگەر پېشېلى ھەر ئەركېك لە ئەركەكانى پېشەيى پارىزەرەيەتى كرد، يا ھەلسوكەتېكى ئەنجامدا لە پېگەي پېشەكەي كەم كوردەو، ياخود كارېكى كرد بوو ھۆي لەكەداركوردنى شكۆي پارىزەران، پاخود بە پېچەوانەى حوكمېك لە ئەحكامەكانى ياساي پارىزەرەيەتى ، يا بنەمايەك لە بنەماكانى رەقتارى پېشەيى پارىزەران جولايەو، ئەو لە لايەن ئەنجومەنى سەنديكاو بە يەكېك لەو سزا رەقتارىيەنى خوارەو سزا دەدرېت :

يەكەم: ئاگادار كوردنەو: ئەمە بە نووسراوېك ئاراستەي پارىزەرەكە دەكرېت و لەوھى كوردوويەتى ئاگادار دەكرېتەو و داواي لى دەكرېت لەداو رۆژدا دووبارەي نەكاتەو.

دووھەم: سەرنجراكېشان: ئەمەش بەنووسراوېك ئاراستەي پارىزەرەكە دەكرېت و ئەو گوناھەي بۇ دەردەخرېت سەرنجراكېشانەكەي لەسەرى پېدراو و داواي لى دەكرېت لەداو رۆژدا دووبارەي نەكاتەو و دەبى پېژاردنېكى دارايى بدات كە لە (۲۵۰،۰۰۰) دوو سەد و پەنجا ھەزار دېنار كەمتر نەبى يا ھاوتاكەي و لە يەك مليۆن دېنارېش پتر نەبى يا ھاوتاكەي و ئەو پارەيەش دەخرېتە سندووقى سەنديكا.

سېيھەم: رېگرتن لە دەستدانە پېشەيى پارىزەرى بۇ ماوھيەك لە شەش مانگ زياتر نەبى ئەمەش لە رۆژى پى راگەياندى بربارى كۆتايى كە لە دژى دەرچووھە كارى پى دەكرى.

ماددەى (۳۱):

بەدەر لە بەرپرسيارىيەتى مەدەنىي و جەزائى، بۇ ئەو كار و كردارانەي كە لە پارىزەرەو دەردەچېت، پارىزەر بەرپرسيارىە لە پېشېلكوردنى ئەحكامەكانى ئەو رېنمايىبانە، جا لە خۆيەو دەرچوويىت يا بە ناراستەكوردنەكانى، يان بە دانپېدانانى، يان لەو كەسانە دەرچوويىت كە لەژېر سەريەرشتى ئەودا كار دەكەن.

ماددهی (۳۲): ئەوانەى خوارەو بە پيشيلکردنى ئەرکەکانى پيشە دەژميردریت :

یه کهم: زیانگەیاندى بە ئەنقەست بە مافەکانى بریکاردار، یاخود کەمتەرخەمى پیکردنى، یا ناوژراندنى یاخود بە کارهينانى بریکارنامەکەى بۆ سوودى کەسى.

دووهم: فيلکردن له بریکاردار و پاکردن له بەرپرسيارییه تى بریکارنامەکەى.

سێیههه: بریکارییه تى رکابەر و پیدانى راویژ پیتی.

چوارهم: مامەلەکردن له گەل دەلال و نیوەندگير بۆ راکيشانى کړپار.

پینجههه: دەستکاری کردنى دۆکیۆمیتته یاساییه کان و پيشکەشکردنى بە لایەنە دادوهری و فەرمییه کان.

شەشهم: دەسخەرۆکردنى دادوهری، بەهەر شیوهیه ک له شیوه کان بێت.

ههوتهم: خۆناوژەدکردن و خۆناساندن بە سیفە تى سەرۆک یاخود یه کیک له ئەندامانى ئەنجومه ن.

ههشتهم: پيشيلکردنى فەرمان و رینماییه دەرچوووەکانى ئەنجومه نى سەندیکا یاخود هەر دەستەیه ک

له دەستەکانى دەقیندراو بە پیتی ئەو یاسایه.

نۆیههه: بە کارهينانى شیوازی هه پەشە و ئارەزووپیدان بۆ راکيشانى کړپاران و بە کارهينانى پێگه

سیاسی و کۆمه لایه تیه کەى بۆ ئەو مه به سته.

ماددهی (۳۳):

جگه له و حاله تانهى که له یاسا دەقیندراوه، ئەنجومه نى سەندیکا بۆى هه یه رێگه له پارێزەر بگرێ بۆ

دەستدانه پيشه ی پارێزهرى ئەگەر ماوه ی قەدەغە کردنه کەى له (۶) مانگ کەمتر بوو، یاخود سەرنج

راکيشان (الفات نظر) بوو ئەگەر ئەمانه ی کرد :

یه کهم: به بى بيانووى رهوا، له بەردەم ئەنجوو مه نى سەندیکا یاخود سەرۆکی سەندیکا ئاماده نه بوو.

دووهم: ئەگەر رهفتاریکی نواند که پيشه وانەى نه ریت و ئادابى پيشه که بێت.

سێیههه: ئەگەر کاریکی کرد زیان به هاوکاره کانى بگه یه نى یان زیان به و کەسه بگه یه نى که خزمه تیکی

گشتى پى سپێردراوه.

چوارهم: زانیاری درۆى دا بێتته سەندیکا که پيشه وانەى حوکمه کانى یاسا کارپیکراوه کان بێت.

پینجههه: نه یینییه ک له نه یینییه کانى سەندیکا که پیتی سپێردراوه یان به هۆى ئەرکە کانیه وه ئاگادارییان

بیت و بلاویان بکاته وه.

به شى نۆیههه

ئه حکامى کۆتایى

ماددهی (۳۴):

ئەو رینماییه نه له رۆژنامه ی فەرمى (وه قابعی کوردستان) بلاو دەکریتته وه و له رۆژى بلاو کردنه وه ی

جیبه جى دەکریت.

به ختیار هه یدهر

سەرۆکی سەندیکا ی پارێزهران

به یانی سالی ۲۰۲۳

پشت به حوکمی ماده (۸) له یاسای دهسه لاتی دادوهی ژماره (۲۳) ی سالی ۲۰۰۷ بریارماندا به :
یه کهم: دهست پئ کردنی پشووی دادگاکانی هه ری می کوردستان - عیراق بو ماوهی (۳۰) رۆژ له بهرواری
 ۲۰۲۳/۷/۱.

دووهم: ئه و کیشانهی په یوه ندییان به (کاروباری شارستانی و بازرگانی و باری که سینه وه) هه یه که له خواره وه
 هاتوو به کیشه و داوای به په له داده نرین .

- ۱- وه رگرتنی داوانامه (عریضة الدعوی) و گلدانه وهی یه دهگ (الحجز الاحتیاط) و پیراگه یاندنی یاسایی.
- ۲- ئه و کیشه و پرسه به په لانهی دهروازهی ده یه م له کتیبی یه که می یاسای دادبینی شارستانی ژماره (۸۳) ی
 سالی ۱۹۶۹ دیاری کردوون .
- ۳- ئه و داوایانهی گلدانه وهی سه ره تایی تیدایه یا داوای دواخستنی جیبه جی کردنی بریاریک یامامه له یه کی
 تیداده کات .

۴- داوای مبری بو مولک سه نده وه (استملاک) .

۵- ئه و داوایانهی داواییکراو قه دهغه ده کریت له چوونه دهره وهی هه ری م.

۶- داوای مایه پوچ بوون (افلاس) و هه ر داوایه کی ترلیتی بکه ویتته وه .

۷- داوای هه لگرتنه وهی و لیک کرینه وه (شفعه) و پاکتاو کردنی وه قف و جۆل کردنی به کریدراو.

۸- داواکانی تاییهت به مافه کانی ئاودان و ریگهی جۆگه له و سوولاکه و هاتوو چون (حقوق السقی والمجری
 والمسیل والمرور) مافه کانی (ارتفاق) .

۹- داوای پاکتاو کردنی کۆمپانیاو ئه و داوایانهی لئی ده بنه وه .

۱۰- داواکانی راست کردنه وهی (ته مهن ، ناو ، نازناو).

۱۱- ئه و داوایانهی فه رمانگهی رسمی یان نیمچه رسمی ده زگا گشتیه کان تیادا لایه نه .

۱۲- داوا کردنی خه رجی بژیوی (نفقه) و دایه نی (حضانه) و دیتنی مندال و ره چه له ک (مشاهده طفل ونسب).

۱۳- داواکانی سه لماندنی پیگه بشتوووی لیهاتوووی (اثبات الرشده) .

۱۴- داواکانی لادانی سه ر کار (قیم) و پئ سپیدراو (وصی).

۱۵- داواکانی دابه شکردنی میرات و ئه و مامه لانهی لیبیان ده که ونه وه .

۱۶- ئه و داوایانهی یاسایه ک به په لهی دانابیت .

سینیه م: جگه له و داوا و کیشانهی له برگی دووهمی ئه و (به یان) ه دا هاتوو وه ، دادگا بۆی هه یه داوا له ماوهی
 پشووی دادگاکان ببینیت ئه گه ر :-

أ- بۆ دادگا دهرکهوت له دواخستنی داواکه زیان ده که ویتته وه .

ب- هه ر دوو لایه نی داواکه داوای دادبینی له کاتی پشووی دادگاکان بکه ن .

ج- داواکه گه بشتبوو قۆناغی کۆتایی .

چوارهم: گشت مامه له کانی دادگا له کاروباری ئاسایی خۆیان له کاتی پشووی دادگاکان به رده وام ده بن .

دادوهر

عبدالجبار عزیز حسن

سه رۆکی ئه نچومه نی دادوهی

وہزارہتی ناوخۆ

ژماره: ۱۷۴۵۲ له ۲۰۲۳/۶/۲۲

بهیانی ژماره (۱۱) ی سالی ۲۰۲۳

تایبەت به فراوانکردنی گوندی (بیستان سووری کۆن)

به پیتی ئەو دەسه‌لاتەتی پیمان دراوه له یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژماره (۶) ی سالی ۲۰۰۹ ، و ئاماژە به رینماییمان ژماره (۱) ی سالی ۲۰۱۵ ی هه‌موارکراو و نووسراوی پارێزگای سلیمانی ژماره (۵۵۹۷) له ۲۰۲۳/۵/۲۵ ، و برپاری ئەنجومه‌نی پارێزگای سلیمانی ژماره (۴) سالی ۲۰۲۳ برپارماندا به :-
- فراوانکردنی گوندی (بیستان سووری کۆن) سه‌ر به ناحیه‌ی تانجه‌رۆ /قه‌زای مه‌لبه‌ندی سلیمانی له پارێزگای سلیمانی به رووبه‌ری (۱۰دۆنم) له سه‌ر پارچه‌ زه‌وی ژماره (۳/۳۰) له که‌رتی (۲۴/بیستان سوور) وه‌ک له نه‌خشه‌ی هاوپیچی نووسراوی پارێزگای سلیمانی هاتوو به پیتی یاسا کاری کوژانه‌وه و ده‌ست هه‌ لگرتن بکریت .
- ئەم به‌یانه له رۆژی بلاو بوونه‌وه‌ی له رۆژنامه‌ی (وه‌قایعی کوردستان) کاری پیتی ده‌کریت.

ساسان عه‌ونی

وه‌زیری ناوخۆ (به‌وه‌کاله‌ت)

وہزارہتی ناوخۆ

ژماره: ۱۷۴۹۵ له ۲۰۲۳/۶/۲۵

بهیانی ژماره (۱۲) ی سالی ۲۰۲۳

تایبەت به فراوانکردنی گوندی (باژیره ژووری)

به پیتی ئەو دەسه‌لاتەتی پیمان دراوه له یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژماره (۶) ی سالی ۲۰۰۹ و ئاماژە به رینماییمان ژماره (۱) ی سالی ۲۰۱۵ ی هه‌موارکراو ، و هه‌ر دوو نووسراوی پارێزگای ده‌وک ژماره (۲۶۸۱) له ۲۰۲۳/۴/۲۷ و (۳۴۱۵) له ۲۰۲۳/۵/۲۵ ، و برپاری ئەنجومه‌نی پارێزگای ده‌وک ژماره (۶) ی سالی ۲۰۲۲ برپارماندا به :-
- فراوانکردنی گوندی (باژیره ژووری) سه‌ر به ناحیه‌ی گرده‌سین /قه‌زای ئاکری به رووبه‌ری (۶دۆنم و ئۆلک) له سه‌ر پارچه‌ زه‌وی ژماره (۱) و رووبه‌ری (۱۴دۆنم و ۱۶ ئۆلک) وه‌ له سه‌ر پارچه‌ زه‌وی ژماره (۱۰) که‌رتی (۱۰۳/باژیره ژووری) واته‌کۆی گشتی فراوانکردنه‌که ده‌بیته (۲۰دۆنم و ۱۸ ئۆلک) وه‌ک له نه‌خشه‌ی هاوپیچی نووسراوی پارێزگای ده‌وکدا هاتوو به پیتی یاسای کاری کوژانه‌وه و ده‌ست هه‌ لگرتن بکریت .

- ئەم به‌یانه له رۆژی بلاو بوونه‌وه‌ی له رۆژنامه‌ی فه‌رمی (وه‌قایعی کوردستان) کاری پیتی ده‌کریت.

ساسان عه‌ونی

وه‌زیری ناوخۆ (به‌وه‌کاله‌ت)

وهزارهتی ناوخۆ

ژماره: ۱۷۵۱۶ له ۲۰۲۲/۶/۲۵

بهیانی ژماره (۱۳) ی سالی ۲۰۲۳

تایبته به فراوانکردنی گوندی (گوندی حهسار)

بهیانی ئه وه دهسهلاته ی پیمان دراوه له یاسای وهزارهتی ناوخۆ ژماره (۶) ی سالی ۲۰۰۹ و ئاماژه به رینماییمان ژماره (۱) ی سالی ۲۰۱۵ ی هه موارکراو، و نووسراوی ئیداره ی گهرمیان ژماره (۴۰۴۵) له ۲۰۲۳/۴/۱۱، و برپاری ئه نجومه نی پارێزگای سلیمانی ژماره (۶) ی سالی ۲۰۲۳ برپارماندا به :

- فراوانکردنی گوندی (حەسار) سه ر به ناحیه ی مهیدان له قهزای که لار - ئیداره ی گهرمیان به پرووبه ری (۲۲ دۆنم) له سه ر پارچه زهوی ژماره (۱۱) کهرتی (۴/باقوبه ره - کانی کرمانج) وهک له نه خسه ی هاویپچی نووسراوی ئه نجومه نی پارێزگای سلیمانی هاتوو بهیانی یاسا کاری کوژانه وه و دهست هه لگرتن بکریت.

- ئه م به یانه له رۆژی بلاو بوونه وه ی له رۆژنامه ی (وه قايعی كوردستان) کاری پی ده کریت.

ساسان عهونی

وهزیری ناوخۆ (به وه کاله ت)

وهزارهتی ناوخۆ

ژماره: ۱۸۵۴۰ له ۲۰۲۲/۷/۱۰

بهیانی ژماره (۱۴) ی سالی ۲۰۲۳

هینانه کایه ی به ریه به رایه تی گشتی به رگری شارستانی

پالپشت به فه رمانی حکومه تی هه ری می کوردستان / سه رۆک وه زیران ژماره (۲۳۳۳) له ۲۰۲۳/۶/۶ و برپاری ئه نجومه نی وه زیران ژماره (۱۸۳) له ۲۰۲۲/۱۱/۲۳ و دوا به دوا ی نووسراومان ژماره ژماره (ک/۹۵۹۰) له ۲۰۲۳/۴/۱۲ و به مه به سته ی به ره و پيشبردنی کاروباری تایبته به به رگری شارستانی و به رزکردنه وه ی کوالیته ی خزمه تگوزاری سه لامه تی گشتی برپارماندا به :-

- هینانه کایه ی (به ریه به رایه تی گشتی به رگری شارستانی هه ری می کوردستان) سه ر به وهزاره تی ناوخۆ .

- ئه م به یانه له رۆژی ده رچوونی فه رمانی سه ره وه جیه جی ده کریت و له رۆژنامه ی فه رمی (وه قايعی كوردستان) بلاو ده کریته وه .

رئبهر ئه حه مد

وهزیری ناوخۆ

وهزارهتی ناوخۆ

ژماره: ۱۹۲۱۲ له ۲۰۲۳/۷/۱۶

به یانی ژماره (۱۵) ی سالی ۲۰۲۳

تایبته به هیئانه کایه ی گوندی (اشکفتیان نوی)

به پیتی ئه وه دهسه لاتهی پیمان دراوه له یاسای وهزارهتی ناوخۆ ژماره (۶) ی سالی ۲۰۰۹ و ئاماژه به رینماییمان ژماره (۱) ی سالی ۲۰۱۵ ی هه موارکراو، و نووسراوی پارێزگای دهۆک ژماره (۴۲۱۴) له ۲۰۲۳/۶/۲۵، و برپاری ئه نجومه نی پارێزگای دهۆک ژماره (۸) ی سالی ۲۰۲۳ برپارماندا به :-
- هیئانه کایه ی گوندی (اشکفتیان نوی) سه ربه ناحیه ی باعه درئ / قه زای شیخان به رووبه ری (۱) دۆنم له سه ر پارچه زه وی ژماره (۱) له که رتی (۲۱/اشکفتیان) وه ک له نه خسه ی هاوپیچی نووسراوی پارێزگای دهۆک دا هاتوو، به پیتی یاسا کاری کوژانه وه و ده ست هه لگرتن بکریت.
- ئه م به یانه له رۆژی بلاو بوونه وه ی له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) کاری پی ده کریت

رئیه ر ئه حمه د

وه زیری ناوخۆ

وهزارهتی دارایی و ئابووری

ژماره: ۷۶۴۱ له ۲۰۲۳/۶/۲۲

به یانی ژماره (۲) ی سالی ۲۰۲۳

به پیتی ئه وه دهسه لاتهی پیمان دراوه له برگه (۲) له ماده ی (۱۷) له یاسای وهزارهتی دارایی و ئابووری هه ریمی کوردستان ژماره (۵) ی سالی ۲۰۱۰ و ئاماژه به نووسراوی ئه نجومه نی وه زیران/سه رۆکایه تی دیوان ژماره (۷۱۳۸) له ۲۰۲۳ /۶/۸، برپارمان دا به :
۱- هیئانه کایه ی (استحداث) کردنی (به ریوه به رایه تی گومرگی سه ر زیری) سه ر به کۆمه لگای ده روازه ی نیوده وه له تی سه ر زیری.
۲- ئه م به یانه جیبه جی ده کریت له ریکه وتی بلاو کردنه وه ی له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان).

ئاوات جه ناب نوری

وه زیری دارایی و ئابووری

وهزارهتی داد

ژماره: ۳۲۲۷ له ۲۰۲۲/۶/۱۵

بهیانی ژماره (۷) ی سالی ۲۰۲۳

دوا به دوا ی به یانمان ژماره (۲) ی سالی (۲۰۲۲) له بهر بهر ژه وهندی گشتی و پالپشت به و دهسه لاتهی که پیماندر او به پیرماندا به :

- به ستنه وهی (یه که ی راده سترکردنی تۆمه تباران و تاوانباران له (به ریوه به رایه تی کارو باری یاسایی) به به ریوه به رایه تی (نووسینگه ی وهزیری داد) .

- ئەم به یانه جیبه جی ده کریت له پۆژی بلاو کردنه وهی له رۆژنامه ی (وه قايعی كوردستان) .

فهرسه ت احمد عبدالله

وهزیری داد

وهزارهتی داد

بهیانی ژماره (۸) ی سالی ۲۰۲۳

دوا به دوا ی بهیانی ژماره (۶) ی سالی ۲۰۲۱ ی وهزاره تمان و به پیی ئەو دهسه لاتهی پیمان دراوه پیرماندا به :-

۱- گۆرینی ناوی (یه که ی مافی مرۆف و یه کسان ی جینده ری) بۆ (یه که ی مافی مرۆف) له دیوانی وهزاره تی داد .

۲- ئەم به یانه له پۆژی ده رچوونی جیبه جی ده کریت و له رۆژنامه ی فه رمی (وه قايعی كوردستان) بلاوده کریتته وه .

فهرسه ت احمد عبدالله

وهزیری داد

وهزارهتی داد

بهیانی ژماره (۹) ی سالی ۲۰۲۳

له بهر بهر ژه وهندی گشتی و پالپشت به و دهسه لاتهی پیمان دراو ، پیرماندا به :-

- راگرتنی ئیش و کاره کانی تیبینه رایه تی تۆمارکردنی خانووبه ره ی چۆمان بۆ ماوه ی سێ پۆژ، له پیکه وتی (۲۰۲۳/۷/۲۵) تا کو (۲۰۲۳/۷/۲۷) ، به مه به سستی گواستنه وهی که ل و په لی باله خانه که یان ،

- ئەم به یانه له پۆژی ده رچوونی جیبه جی ده کریت و له رۆژنامه ی فه رمی (وه قايعی كوردستان) بلاوده کریتته وه .

فهرسه ت احمد عبدالله

وهزیری داد

به بیان

پالپشت به ماددهی دهیه م (۱۰) له یاسای به ریوه بردنی شارهوانییه کان ژماره (۶) ی سالی ۱۹۹۳ ی هه موارکراو ، و له سهر فهروانی سهروکی حکومه تی هه ریمی کوردستان به نووسراویان ژماره (۱۱۴۲) له ۲۰۲۳/۷/۱۷ ، بریاردره به

- ۱- بهرزکردنه وهی پهلی سهروکیه تی شارهوانی کفری له شارهوانی په (دوو) بو شارهوانی په (یه ک) .
- ۲- ئەم به یانه جیبه جی ده کریت له رۆژی ده رچونیه وه له رۆژنامهی (وه قایعی کوردستان) .

ساسان عهونی

وهزیری شارهوانی و گهشتوگوزار

وهزارهتی کارهبا

ژماره: ۵۶۱۲ له ۲۰۲۳/۷/۲۳

به یانی ژماره (۱) ی سالی ۲۰۲۳

به پیی ئەو ده سه لاتهی پیمان دراوه له ماددهی (۸) ی یاسای بلاوکردنه وهی له رۆژنامهی فهومی (وه قایعی کوردستان) ژماره (۴) ی سالی ۱۹۹۹ و یاسای وهزارهتی کارهبا ژماره (۶) ی سالی ۲۰۲۱ هه موارکراو ، له بهر بوونی هه لهی چاپ له رینمایي ژماره (۱) ی سالی ۲۰۲۳ رینمایي هه مواری یه که می رینمایي ژماره (۲) ی سالی ۲۰۲۱ رینمایي و مه رجه کانی پیدانی ووزهی کارهبا ، بویه به پیویست زانرا ئەم هه له یه راست بکریتته وه به م شیوهی خواره وه :

- نرخي کارهبا کومه لگا کانی نیشته جی بوون (High cost) به (۱۵۶) دینار بو هه ر یه ک کیلو وات / کاتزمیر (kwh)
- ئەم به یانه له ریکه وتی ۲۰۲۳/۶/۱ کاری پی ده کریت و له رۆژنامهی وه قایعی کوردستان بلاوده کریتته وه .

ئه ندادزیار

کمال محمد صالح

وهزیری کارهبا

وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی

به یانی

ژماره (۱۰) سالی ۲۰۲۳

به پیی ئه وه دهسه لاتهی که پیمان دراوه له مادهی (۷) ی برگه (۲) له یاسای وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی ژماره (۱۲) سالی ۲۰۰۷ برپارماندا به :-

۱- هینانه کایه ی (استحداث) کردنی سهنته ری ئوتیزم له قهزای بازیان سه ر به به ریوه به رایه تی چاودی ری که م ئه ندامانی / سلیمانی .

۲- هینانه کایه ی (استحداث) کردنی خانه ی (ئارام) له ناحیه ی شورش سه ر به به ریوه به رایه تی چاودی ری و گه شه پیدانی کۆمه لایه تی چه مچه مال .

۳- ئه م به یانه له ریکه وتی بلاو کردنه وه ی له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) کاری له سه ر ده کریت .

کوستان محمد عبدالله

وهزیری کارو کارو باری کۆمه لایه تی

وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایه تی

به یانی

ژماره (۱۱) سالی ۲۰۲۳

به پیی ئه وه دهسه لاتهی که پیمان دراوه له مادهی (۷) ی برگه (۲) له یاسای وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایه تی ژماره (۱۲) سالی ۲۰۰۷ وه ئاماژه به یاسایی ژماره (۱) ی سالی ۲۰۲۰ یاسای به رهنگار بوونه وه ی ماده هۆشبه رو کارتیکه ره عه قلیه کان له هه ری می کوردستان - عیراق برپارماندا به :-

۱- هینانه کایه ی (استحداث) کردنی سهنته ری شیاندنه وه ی که سانی ئالووده بوون به به کاره ی پینانی ماده ی هۆشبه ره کان کارتیکه ره عه قلیه کان سه ر به به ریوه به رایه تی گشتی چاکسازی کۆمه لایه تی.

۲- ئه م به یانه له ریکه وتی بلاو کردنه وه ی له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) کاری له سه ر ده کریت .

کوستان محمد عبدالله

وهزیری کارو کارو باری کۆمه لایه تی

وہزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی

به یانی

ژماره (۱۲) ی سالی ۲۰۲۳

به پیی ئه و دهسه لاتهی که پیمان دراوه له مادهی (۷) ی برگه (۲) له یاسای وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی ژماره (۱۲) سالی ۲۰۰۷ برپارماندا به :-

۱- هیئانه کایه ی (استحداث) کردنه وهی (بنکه ی چاودییری کۆمه لایهتی له خورماتوو) سه ر به (به ریوه به رایه تی گشتی چاودییری و گه شه پیدانی کۆمه لایهتی گه رمیان) به مه به سستی راپه راندنی کاره کانی که مئه ندامان له سنوره که.

۲- ئه م به یانه له ریکه وتی بلاو کردنه وهی له رۆژنامه ی وه قایعی کوردستان کاری له سه ر ده کریت .

کوستان محمد عبدالله

وهزیری کار و کاروباری کۆمه لایهتی

وہزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی

به یانی

ژماره (۱۳) ی سالی ۲۰۲۳

به پیی ئه و دهسه لاتهی که پیمان دراوه له مادهی (۷) ی برگه (۲) له یاسای وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی ژماره (۱۲) سالی ۲۰۰۷ برپارماندا به :-

هیئانه کایه ی (استحداث) کردنی

۱- (تۆری پاراستنی کۆمه لایهتی) سه ر به به ریوه به رایه تی چاودییری گه شه پیدانی کۆمه لایهتی زاخۆ .

۲- هۆبه ی (چاودییری و که م ئه ندامان) سه ر به به ریوه به رایه تی چاودییری گه شه پیدانی کۆمه لایهتی زاخۆ به مه به سستی کارکردن بۆ که م ئه ندامان و چاودییری کردنی سه نته ره کانیان .

۳- (په یمانگای ئاوات بۆ نابیستان) سه ر به به ریوه به رایه تی چاودییری گه شه پیدانی کۆمه لایهتی زاخۆ بۆ زیاتر خزمه تکردنی نابیستان .

۴- ئه م به یانه له ریکه وتی بلاو کردنه وهی له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) کاری له سه ر ده کریت .

کوستان محمد عبدالله

وهزیری کارو کارو باری کۆمه لایهتی

به یانی

ژماره (۱۴) ی سالی ۲۰۲۳

به پیی ئه و دهسه لاتهی که پیمان دراوه له مادهی (۷) ی برگه (۲) له یاسای وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایهتی ژماره (۱۲) سالی ۲۰۰۷ برپارماندا به :-

هینانه کایه ی (استحداث) کردنی

- ۱- (سه نتهری ئۆتیزم) سه ر به به پۆوه به رایه تی چاودییری گه شه پیدانی کۆمه لایه تی زاخۆ له بهر زۆری ریژه ی ئۆتیزم له و ئیداره یه و زیاتر خزمه تکردنی مندالان .
- ۲- (داینگه ی دهلال) سه ر به به پۆوه به رایه تی چاودییری گه شه پیدانی کۆمه لایه تی زاخۆ .
- ۳- ئه م به یانه له پیکه وتی بلاوکردنه وه ی له پۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) کاری له سه ر ده کریت .

کوستان محمد عبدالله

وه زییری کار و کاروباری کۆمه لایه تی

به یانی

ژماره (۱۵) سالی ۲۰۲۳

به پیی ئه و دهسه لاتهی که پیمان دراوه له مادهی (۷) ی برگه (۲) له یاسای وهزارهتی کارو کاروباری کۆمه لایه تی ژماره (۱۲) سالی ۲۰۰۷ ، و پالپشت به فه رمانی ئه نجومه نی وه زییران ژماره (۸۱۹۴) له ۲۰۲۳/۷/۱۱ ، برپارماندا به :-

- ۱- هینانه کایه ی (به ریوه به رایه تی چاکسازی گه وران) سه ر به وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی / به ریوه به رایه تی گشتی چاکسازی کۆمه لایه تی له سنوری ئیداره ی گه رمیان له بهر بهرزه وهندی دانیشتوانی سنووری ئیداره که وه له بهر چاوغرتنی بهرزه وهندی گشتی .
- ۲- ئه م به یانه له پیکه وتی ده رچوونی فه رمانی ئه نجومه نی وه زییران له ۲۰۲۳/۷/۱۱ جیبه جی ده کریت و له پۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) بلاوده کریته وه .

کوستان محمد عبدالله

وه زییری کارو کاروباری کۆمه لایه تی

به یانی

ژماره (١٦) ی سالی ٢٠٢٣

به پیی ئه وه ده سه لاته ی که پیمان دراوه له ماده ی (٧) ی برگه (٢) له یاسای وه زاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی ژماره (١٢) سالی ٢٠٠٧ ، و ئاماژه به نووسراوی ئه نجومه نی وه زیران / سه رۆکایه تی دیوان ژماره (١٤٩٤٨) له ٢٠٢٢/١٠/١٢ برپارماندا به :-

هینانه کایه ی (استحداث) کردنی هۆبه ی

- ١- (مالی دالده دانی ئافره تانی هه ره شه لیکراوی راپه رین ٧٢ کاتژمیری) سه ر به به رپۆه به رایه تی چاودییری گه شه پیدانی کۆمه لایه تی راپه رین به مه به سستی زیاتر خزمه تکردنی ئه وه ده قه ره .
- ٢- ئه م به یانه له ریکه وتی بلاوکردنه وه ی له رۆژنامه ی (وه قایعی کوردستان) کاری له سه ر ده کریت .

کوستان محمد عبدالله

وه زیری کار و کاروباری کۆمه لایه تی

وه زاره تی ته ندروستی

به پیی ئه وه ده سه لاته ی پیمان دراوه له ماده ی (٦) برگه ی (٢) له یاسای وه زاره تی ته ندروستی ژماره (١٥) ی سالی ٢٠٠٧ ، برپارماندا به :

به یانی ژماره (٣٠) ی سالی ٢٠٢٣

- کردنه وه ی (بنکه ی ته ندروستی شه هید علی به گ) له به رپۆه به رایه تی گشتی ته ندروستی سلیمانی .
- ئه م به یانه جیبه جی ده کریت له رۆژی ده رچوونیه وه ٢٠/٧/٢٠٢٣.

به یانی ژماره (٣١) ی سالی ٢٠٢٣

- کردنه وه ی (سه نته ری هاوچه رخ بۆ بیستن و راهینانی قسه کردن) له به رپۆه به رایه تی گشتی ته ندروستی هه ولیر .
- ئه م به یانه جیبه جی ده کریت له رۆژی ده رچوونیه وه ٢٠/٧/٢٠٢٣.

به یانی ژماره (٣٢) ی سالی ٢٠٢٣

- کردنه وه ی (بنکه ی ته ندروستی میرگه پان) له به رپۆه به رایه تی گشتی ته ندروستی سلیمانی .
- ئه م به یانه جیبه جی ده کریت له رۆژی ده رچوونیه وه ٢٠/٧/٢٠٢٣.

د. سامان حسین به رزنجی

وه زیری ته ندروستی

بیریاری

ژماره (۱) ی سالی ۲۰۲۳

پالپشت به و دهسه لاتهی پیمان دراوه له مادهی (۱۰) ی یاسای ژماره (۳) ی سالی ۲۰۱۰ ی دهسته ی پاراستن و چاککردنی ژینگه بریارماندا به :

۱- راگرتنی پینمایي ژماره (۳) ی سالی ۲۰۲۱ ی دهسته ی پاراستن و چاککردنی ژینگه تاییهت به (سهبربخانهکان).

۲- پینمایي ژماره (۲) ی سالی ۲۰۲۳ ی وهزارهتی کشتوکال و سهراوهکانی ئاو تاییهت به (مۆلهت دان به دامهزاندنی پرۆژهی سهبربخانهی ئاژهل و مهرجهکانی ئامادهکردن و بهرههم هینانی گوشتی تهنروست) دهبیته بنه ما به مهرجیک پیچهوانهی یاسای ژماره (۸) ی سالی ۲۰۰۸ ی یاسای پاراستن و چاککردنی ژینگهی ههریمی کوردستان نه بیته .

۳- ئه م بریاره له رۆژی ده رچوونی جیبه جی ده کریت و له رۆژنامهی فه رمی (وه قايعی كوردستان) بلاوده کریته وه .

ئه ندادزیار

عبدالرحمن صدیق

سه رۆکی دهسته

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

برلمان كوردستان - العراق

رقم القرار: ٩

تأريخ القرار: ٢٠٢٣/٥/١٧

قرار رقم (٩) لسنة ٢٠٢٣

استناداً إلى حكم الفقرة (ثانياً، رابعاً، خامساً) من المادة (٢٨) والمادة (٣٤) من النظام الداخلي لبرلمان كوردستان - العراق، قرر برلمان كوردستان في جلسته الاعتيادية رقم (٣) للدورة الانتخابية الخامسة المنعقدة بتاريخ ٢٠٢٣/٥/١٧، ما يأتي:

أولاً: قبول استقالة عضو برلمان كوردستان (بهلين إسماعيل حاجي) من لجنة (النزاهة).

ثانياً: إضافة السادة أعضاء برلمان كوردستان الواردة أسماؤهم أدناه إلى عضوية اللجان الآتية:

١- (بهلين إسماعيل حاجي) إلى لجنة (الطاقة والثروات الطبيعية والصناعة والتجارة).

٢- (دلير عبدالخالق حاجي) إلى لجنة (النزاهة).

٣- (سؤز عبدالقادر عبدالرحمن) إلى لجنة (شؤون الصحة والبيئة وحقوق المستهلك).

٤- (عبدالله حسن حمد) إلى لجنة (التربية والتعليم العالي والبحث العلمي) ولجنة (البلديات والنقل والاتصالات والسياحة).

٥- (ليلى علي عبدالعزيز) إلى لجنة (الأوقاف والشؤون الدينية) ولجنة (الدفاع عن حقوق المرأة).

٦- (بيريوان فهقى إسماعيل) إلى لجنة (شؤون البيشمركة) ولجنة (الزراعة والري).

ثالثاً: ينفذ هذا القرار من تأريخ صدوره في ٢٠٢٣/٥/١٧ وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

د. رنواز فائق حسين

رئيس برلمان كوردستان - العراق

نقابة محامين كورديستان

رقم: ٣١٠١ في ٢٠٢٣/٦/١٩

استنادا لأحكام البند(ثانيا) من المادة (٧٩) من قانون المحاماة لإقليم كورديستان – العراق رقم ١٧ لسنة ١٩٩٩ المعدل، اصدر مجلس نقابة محامي إقليم كورديستان العراق التعليمات الآتية: -

تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠٢٣

مدونة السلوك المهني للمحامين في إقليم كورديستان- العراق

الديباجة :-

أكدت الصكوك والمعاهدات الدولية المعنية بحقوق الأنسان والمحاكمات العادلة وكذلك المبادئ التوجيهية الأممية في حماية الحقوق والحريات الأساسية ودساتير الدول المتحضرة ومنها الدستور العراقي على أن حق التقاضي (حق مضمون ومكفول للجميع) وتم ترسيخ حق الدفاع كمبدأ دستوري بأعتبره (حق مقدس ومكفول في جميع مراحل التحقيق والمحاكمة) و هذا يدل على مدى أهمية وقدسية دور المحامي في الدفاع عن تلك الحقوق ولذلك وعند تعذر توكيل أحد المحامين من قبل اي متهم أكد الدستور العراقي على (تنتدب المحكمة محاميا للدفاع عن المتهم بجناية أو جنحة لمن ليس له محام يدافع عنه و على نفقة الدولة).

و ضمنت هذه المبادئ، استقلالية ومهنية المحامي في حق الدفاع وذلك بالالتزام الكامل للمحامين بالواجبات المهنية وضمان حرية التعبير لهم ومشاركتهم الفاعلة في النظام القانوني و القضائي و تعزيز حقوق الأنسان.

و بغية تأطير، ضمان و تفعيل المبادئ، الحقوق و الواجبات شرعت المؤسسات الدولية و الوطنية في وضع قواعد سلوك المحامين كمدونة و مبادئ شرف لمن يمارسون هذه المهنة المقدسة، و على غرار تجارب الدول والمبادئ والممارسات الفضلى تم الشروع في إعداد هذه المدونة لسلوك المحامين من العاملين في إقليم كورديستان- العراق.

الفصل الاول

التعريف والسريان

المادة (١):

يقصد بالعبارات والكلمات التالية لاغراض تطبيق هذه التعليمات المعاني المبينة ازاء كل منها:-

اولا: الإقليم: إقليم كورديستان- العراق.

ثانيا: المهنة: مهنة المحاماة .

ثالثا: النقابة: نقابة محامي كورديستان.

رابعا: الرئيس: رئيس النقابة في إقليم كورديستان- العراق.

خامسا: مجلس النقابة: مجلس نقابة محامي إقليم كورديستان- العراق.

سادسا: لجنة السلوك: لجنة سلوك المحامى المشكلة في النقابة وفقا لقانون المحاماة لإقليم كوردستان- العراق رقم ١٧ لسنة ١٩٩٩ المعدل.

سابعا: المحامي: هو المحامي المسجل في جدول محامي إقليم كوردستان العراق، وأي محام يجيز له قانون المحاماة في العمل بالمحاماة داخل الإقليم من العراقيين او الاجانب في حدود ممارستهم المهنة.

ثامنا: الاشخاص وثيقي الصلة: هم اقارب او اصهار المحامي لغاية الدرجة الرابعة ومن تربطه بهم علاقات صداقة وثيقة، او عمل مشترك، او من اعتاد مؤاكلته او مساكنته.

المادة (٢):

تسري احكام قواعد السلوك المهني المنصوص عليها في هذه التعليمات على :-

اولا: المحامين المسجلين في جدول النقابة.

ثانيا: أي محام عراقي او أجنبي يجيز له قانون المحاماة في إقليم كوردستان ممارسة مهنة المحاماة في الإقليم، في حدود ما ينسب اليهم من سلوكيات واعمال وممارسات تقع داخل الإقليم.

ثالثا: السلوكيات والاعمال والممارسات التي يقوم بها المحامون المسجلون في جدول النقابة، ولو وقعت خارج الإقليم، او خلال التعامل مع موكلين من خارج الإقليم سواء اكانوا عراقيين ام اجانب

المادة (٣):

لا يشترط في خضوع السلوكيات والاعمال والممارسات التي تصدر من المحامين المشمولين باحكام هذه التعليمات ان تقع من المحامي بمناسبة تنفيذ وكالة بين المحامي و موكله.

الفصل الثاني

الاصول العامة لممارسة المهنة

المادة (٤):

اولا: للمحامي شخصية مهنية مستقلة يؤدي دوره باستقلال تام، متحررا من كل تأثير أو ضغط من أي جهة كانت، ويتاح لكل الأشخاص الطبيعة والمعنوية فرصة الالتماس او الاستعانة بالخدمة التي يقدمها المحامون.

ثانيا: يؤدي المحامي واجباته لخدمة موكله والدفاع عن حقوقه، على نحو مستقل وجدي ونزيه ومتحرر من التدخل في شؤونه من اية جهة كانت بضمنها السلطات التنفيذية او التشريعية او القضائية.

المادة (٥):

يسعى المحامون أثناء مزاولة مهنتهم إلى إعلاء شأن العدالة، والتمسك بحقوق الإنسان والحريات الأساسية وفقا للدستور والقانون والمعايير الدولية، وبما يكفل المساواة بين الجنسين، واحترام استقلال القضاء، والالتزام بقواعد السلوك المهني وفقا لقانون المحاماة لإقليم كوردستان - العراق واحكام هذه التعليمات.

المادة (٦):

يلتزم المحامي بحدود صلاحياته وتدرجه المهني حين ممارسته المهنة وفقا للقانون .

المادة (٧):

يلتزم المحامي بالدفاع عن موكله بكل جدية واخلاص ومهنية لغرض تمكينه من استيفاء جميع حقوقه التي يعتقد الموكل باستحقاقه لها قانونا بغض النظر عن رأي المحامي بذلك أو رأي المحكمة التي تنظر الدعوى أو اية جهة اخرى .

المادة (٨):

يحترم المحامي ويراعي حين ممارسته المهنة مبادئ حقوق الانسان وفقا للمعايير الدولية - بما فيها افتراض البراءة وبراءة الذمة - وفي ضوء القوانين والأنظمة المنظمة لها، اثناء ترافعه واثناء ممارسته المهنة، وان يتعامل مع جميع الاشخاص - بمن فيهم المتهمين في القضايا الجزائية- على اساس الاحترام، بعيدا عن الرأي الشخصي او العرقي او الاجتماعي .

المادة (٩):

على المحامي - اثناء تمثيله لموكله- احترام المواعيد، و العمل على الاسراع في حسم النزاع او العمل المكلف به لما فيه مصلحة الموكل.

المادة (١٠):

اولا: يلتزم المحامي بأحكام العقد المبرم مع موكله ويتعهد بتنفيذه باقصى درجات الالتزام بحسن النية.
ثانيا: يجب على المحامي في مزاولته للمهنة بذل العناية الواجبة والجهد المعقول، والدقة والسرعة في عمله وفقا لنطاق التعاقد واصلول المهنة، بدون التورط في طمس او اخفاء الأدلة والحقائق والبيانات او التلاعب بها .

ثالثا: لا يجوز للمحامي الوعد او الاتفاق على تحقيق نتيجة فيما ليس تحت تصرفه او لا يملك القرار او بإنجاز العمل فيه، او فيما لا يمكن ضمان او تأمين قدرة تحقيق النتيجة فيه .

رابعا: لا يخل ما نص عليه في البند (ثالثا) من هذه المادة بواجب المحامي في تحقيق النتيجة في العمل الذي يتفق مع موكله على تحقيق النتيجة فيه متى ما سمحت بذلك طبيعة العمل او وفقا لما نصت عليه احكام التعاقد، مثل التزام المحامي بحضور الجلسات في موعدها، او تقديم الاستشارات، او اي عمل اخر يمكن للمحامي تحقيق النتيجة فيه.

المادة (١١):

على المحامي الالتزام بطلبات موكله القانونية المشروعة في انجاز الاعمال المكلف بها واحترام خياراته وعدم العمل على خلافها بغض النظر عن رأي المحامي فيها.

المادة (١٢):

لايجوز للمحامي خداع الموكل أو استغلال جهله أو ثقته باي صورة كانت لتحقيق مكاسب شخصية، ولا يحق له استخدام معلومات الموكل الشخصية بما يضر الموكل، ولا يجوز له التصرف في الحقوق المتنازع عليها لصالحه أو لصالح الاشخاص وثيقي الصلة به -سواء بشكل مباشر أو غير مباشر- ولا تحقيق ربح غير مشروع من العلاقة التعاقدية مع الموكل.

الفصل الثالث
واجبات المحامي

المادة (١٣):

يتقيد المحامي في سلوكه المهني بما يأتي :-
اولا: بمبادئ المهنة وان يقوم بواجبات المحاماة المنصوص عليها في القانون بنزاهة واخلاص وان يلتزم بما تفرضه عليه تقاليد المهنة وآدابها .
ثانيا: ان يسلك تجاه القضاء مسلكا محترما يليق بقدسيته ومنزلته، وان يمتنع عن كل ما يؤثر في حسم الدعوى او يخل بسير العدالة او تضليلها .
ثالثا: يلتزم المحامي بالالتجاء الى الطرق القانونية التحريرية للطلبات والابتعاد عن المجادلات الشفهية.

رابعا: الالتزام الكامل بارتداء الملابس الرسمية اللائقة عند ممارسة مهنة المحاماة.

خامسا: ان يلتزم تجاه زملائه بما تقتضي به قواعد اللياقة وتقاليد المهنة وان يمتنع عن كل ما يؤدي الى الاضرار بمصالحهم او الاخلال بسمعتهم الشخصية والمهنية .

سادسا: الالتزام بقرارات مجلس النقابة وهيئاتها ولجانها المشكلة بموجب القانون .

سابعا: اخبار زميله قبل التوكل في الدعوى الذي هو وكيل فيها.

سابعاً: لا يجوز ان يصبح المحامي كفيلاً لاي أحد باستثناء الاقارب من الدرجة الاولى والامر نفسه في حالة الشهادة.

المادة (١٤):

اولا: يحترم المحامي الاشخاص الذين يتعامل معهم، ويمتنع عن استخدام المهنة لايدائهم او ابتزازهم او المبالغة في استيفاء الاجور منهم .

ثانيا: لا يجوز للمحامي التواصل مع خصم عميله، الا من خلال محامي الخصم ، او بأمر من المحكمة .

ثالثا: اذا طلب محامي الخصم من المحامي ايصال رسالة او معلومة لموكله فيجب عليه ايصالها بالوقت المناسب ودون ابطاء، وان لا يمتنع عن ذلك، الا اذا كان له سبب مبرر يمنعه.

المادة (١٥):

يتقيد المحامي في سلوكه الشخصي بمبادئ الشرف والاستقامة والنزاهة ولو خارج نطاق مزاولته للمهنة.

المادة (١٦):

يسعى المحامي للتطوير والتعليم المستمر، ومتابعة ما يستجد من قوانين وأنظمة وتعليمات وقواعد وقرارات واجتهادات قضائية، وما في حكمها، بما يمكنه من مزاوله المهنة بأقصى درجات المهنية، متجنباً الخطأ والتقصير والاهمال في اداء واجباته المهنية.

المادة (١٧):

يتأكد المحامي - قبل الموافقة على القيام بالعمل - من الآتي :

أولاً: قدرة المحامي واستعداده لاداء المهام في الوقت المحدد

ثانياً: عدم تعارض المصالح بين الموكل محل التعاقد وبين موكله السابقين او الحاليين .

ثالثاً: هوية الموكل واهليته القانونية.

رابعاً: اذا كان جزء من العمل محل التعاقد قد تم على يد محام اخر، فيراعي التحقق من ان اتعاب

المحامي الاخر قد سددت له .

المادة (١٨):

يحيط المحامي موكله بالتطورات في تقدم العمل المكلف به او الموكل اليه و بالمستجدات المؤثرة في

انجازه.

المادة (١٩):

يحافظ المحامي على معلومات ومستندات الموكل، ويلتزم بعدم إفشائها أو الإفصاح عنها بأي شكل من

الأشكال حتى بعد انتهاء التعاقد والعمل الموكل به، إلا في حدود ما يتحقق به الغرض في الآتي :

أولاً: منع حدوث جريمة او موت مؤكد أو أذى بدني خطير.

ثانياً: ما يستلزمه دفاع المحامي عن نفسه ضد أي دعوى أو شكوى من الموكل او خلفه العام او الخاص

او من الغير.

ثالثاً: موافقة الموكل الخطية على الإفصاح.

رابعاً: وجود نص قانوني أو قرار او أمر قضائي يوجب ذلك.

الفصل الرابع

واجبات المحامي المنتدب

المادة (٢٠):

لا يجوز للمحامي الذي تنتدبه المحكمة للدفاع عن متهم الاعتذار عن الانتداب الا اذا ابدى عذرا مشروعاً

للمحكمة.

المادة (٢١):

يلتزم المحامي المنتدب بالدفاع عن المتهم -الذي انتدبته المحكمة للدفاع عنه -بكل اخلاص وجدية

ومهنية ويدافع عن حقوقه كمتهم، ويناهض اي انتهاك لحقه في الدفاع عن نفسه واي انتهاك لحقوقه

كانسان وفقاً للمعايير الدولية وللقوانين النافذة في الإقليم.

المادة (٢٢):

يعد تبني المحامي المنتدب دوراً شكلياً وغير جدي في الدفاع عن المتهم الذي انتدب للدفاع عنه اخلالاً

جسيماً بالتزاماته المهنية.

الفصل الخامس

المحظورات

المادة (٢٣):

يحظر على المحامي:

اولاً: اعادة اسمه او استخدام وسائل ترغيبية لجلب الموكلين.

ثانياً: شراء كل او بعض الحقوق المتنازع عليها امام القضاء والتي هو وكيل فيها .

ثالثاً: الاشتراك بنفسه او بواسطة شريكه المحامي او اي شخص اخر في المزايدات الجارية امام المحاكم والجهات القضائية الاخرى التي هو وكيل فيها .

رابعاً: التعامل مع موكله على ان تكون اتعابه حصة من الحقوق العينية المتنازع عليها .

خامساً: قبول تظهير السندات لاسمه من اجل الادعاء بها دون وكالة .

سادساً: ان يفشي سرا اؤتمن عليه او علم به عن طريق مهنته ولو بعد انتهاء وكالته الا اذا كان ذلك من شأنه منع ارتكاب جريمة او الكشف عنها امام السلطات وللمتضرر حق المطالبة بالتعويض عن ذلك الافشاء امام المحاكم .

سابعاً: اداء الشهادة في نزاع الا بطلب من سلطة قضائية أو موافقة موكله الذي افشى له السر .

ثامناً: اداء شهادة ضد موكله في الدعوى التي هو وكيل فيها ولو بعد عزله عن الوكالة.

تاسعاً: ان يقبل الوكالة عن خصم موكله اثناء قيام الدعوى التي توكل فيها كما لا يجوز له ان يبدي لخصم موكله اي مشورة في الدعوى نفسها وفي دعوى اخرى ذات علاقة بها ولو بعد انتهاء وكالته ولا يجوز له بصورة عامة ان يمثل مصالح متعارضة ويسري هذا الحظر على كل من يعمل مع المحامي في مكتبه من المحامين باية صفة كانت .

عاشراً: ان يتعاون في عمل من اعمال المحاماة، مع من استبعد اسمه من سجل المحامين.

الفصل السادس

قواعد تقديم الاستشارات القانونية

المادة (٢٤):

يلتزم المحامي-قبل تقديم الاستشارة لطالبها- معرفة الأطراف والتحقق من عدم حصول، تعارض للمصالح وعدم تمثيل مصالح متعارضة.

المادة (٢٥):

يجب على المحامي التحلي بالأمانة والصدق والنزاهة مع موكله، وإبداء رأيه المهني بشكل صريح وواضح ومفهوم، وان يبين جميع الخيارات المتاحة للموكل ويساعده ليتخذ قراره بوضوح.

المادة (٢٦):

يلتزم المحامي بتقديم الاستشارات القانونية باستقلالية وصراحة وموضوعية، وأن يراعي العوامل ذات الصلة بوضع طالب الاستشارة مثل العوامل الاقتصادية والاجتماعية.

المادة (٢٧):

لا يجوز للمحامي تقديم استشارة قانونية او تضمين استشارته القانونية ما يعين او يساعد على تجاوز القوانين او الانظمة القانونية أو الإخلال بها.

المادة (٢٨):

يحافظ المحامي على سرية الاستشارات التي يقدمها، ويمتنع عن انتهاك خصوصية أطرافها بأي شكل من الأشكال.

الفصل السابع

تعريف المحامي عن نفسه

المادة (٢٩):

عند تعريف المحامي عن نفسه- بطريق مباشر او غير مباشر - يجب عليه مراعاة الاتي :
اولا: ان لا يكون التعريف مضللا او كاذبا او مخادعا، كالتضليل في الاشارة لمؤهلات المحامي او خبراته.
ثانيا: ان لا يخالف التعريف القواعد القانونية او اصول المهنة وشرفها .
ثالثا: ان لا ينتهك خصوصية موكله او غيرهم، وسرية معلوماتهم وبياناتهم .
رابعا: ان لا يضعف التعريف الثقة في المهنة او في النظام القضائي.
خامسا: ان يفصح او يعلن صراحة في الاعلان غير المباشر عن كونه اعلانا .
سادسا: ان لا يخالف التعريف اية تعليمات او ضوابط او معايير تضعها النقابة لنوع او اكثر من انواع الاعلان وما في حكمه .

الفصل الثامن

عقوبة انتهاك قواعد السلوك المهني للمحامين

المادة (٣٠):

يعاقب سلوكياً من قبل مجلس النقابة كل محامي اخل بواجب من واجبات مهنة المحاماة او تصرف تصرفا يحط من قدرها او قام بعمل يمس كرامة المحامين او خالف حكما من احكام قانون المحاماة ، او قاعدة من قواعد السلوك المهني للمحامين بأحدى العقوبات الاتية:-
اولا: التنبيه: ويكون بكتاب يوجه الى المحامي ينبه فيه الى ما وقع منه، ويطلب منه عدم تكراره مستقبلا.

ثانيا: الانذار: ويكون بكتاب يوجه الى المحامي يتضمن بيان الذنب الذي اوجب انذاره و الطلب منه الكف عن تكراره مستقبلا، ويترتب عليه دفع غرامة مالية لا تقل عن مائتين وخمسين الف ديناراً أو ما يعادلها ولا تزيد على مليون ديناراً أو ما يعادلها الى صندوق النقابة.

ثالثا: المنع من ممارسة المحاماة مدة لا تزيد عن ستة اشهر اعتبارا من تاريخ تبليغ المحامي بالقرار النهائي الصادر ضده.

المادة (٣١):

مع عدم الإخلال بالمسؤولية المدنية والجزائية للمحامي عن الأفعال والأعمال التي تصدر منه؛ يكون المحامي مسؤولاً عن مخالفة أحكام هذه التعليمات، سواء صدرت منه، أو بتوجيهه، أو بإقراره، أو صدرت ممن يعمل تحت إشرافه في حدود ممارسة المهنة.

المادة (٣٢):

يعد إخلالاً بواجبات المهنة أي من الأفعال الآتية:

أولاً: الأضرار عمداً بحقوق موكله والتفريط بها أو التشهير به أو استعمال وكالته لمنفعة شخصية.

ثانياً: التحايل ومخادعة الموكل أو التنصل من وظيفته.

ثالثاً: التوكل عن الخصم أو إبداء المشورة إليه.

رابعاً: التعامل مع الدلائل والوسطاء لاستجلاب الزبائن.

خامساً: التلاعب بالمستندات القانونية وتقديمها إلى القضاء أو الجهات الرسمية.

سادساً: تضليل القضاء بأي شكل من الأشكال.

سابعاً: انتحال صفة الرئيس أو أحد أعضاء المجلس.

ثامناً: مخالفة الأوامر والتعليمات الصادرة من مجلس النقابة أو أي هيئة من هيئاتها المنصوص عليها في القانون.

تاسعاً: استعمال التهديد والترغيب لجلب الزبائن واستعمال مركزه السياسي أو الاجتماعي لذلك.

المادة (٣٣):

في غير الأحوال المنصوص عليها في القانون لمجلس النقابة منع المحامي من ممارسة المهنة مدة لا تزيد عن (٦) أشهر أو إلفات النظر في أحد الحالات الآتية :

أولاً: امتنع دون عذر مشروع عن الحضور أمام مجلس النقابة أو النقيب.

ثانياً: انتهج سلوكاً ينافي تقاليد المهنة وآدابها.

ثالثاً: تصرف بما يضر بزملائه المحامين أو بمكلف بخدمة عامة.

رابعاً: ادلى للنقابة بمعلومات كاذبة خلافاً لأحكام القوانين النافذة.

خامساً: أفشى سرا من أسرار النقابة المؤتمن عليها أو أطلع عليه بحكم واجباته.

الفصل التاسع

أحكام ختامية

المادة (٣٤):

تنشر هذه التعليمات في الجريدة الرسمية (وقائع كورديستان-العراق) وتعد نافذة من تاريخ نشرها.

بختيار حيدر

رئيس النقابة المحامين